

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

29 november 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2008**

BELEIDSBRIEF

**Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

BELEIDSBRIEF

**Werk
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

BELEIDSBRIEF

**Sociale Economie
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de dames Agnes Bruyninckx en Annick De Ridder
en de heren Johan Deckmyn en Koen Van den Heuvel
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* mevrouw Trees Merckx-Van Goey.*Vaste leden:*

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Roland Van Goethem, John Vrancken;
 mevrouw Martine Fournier, de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;
 de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Hans Schoofs;
 mevrouw Anissa Temsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;
 de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters;
 de heren Patrick De Klerck, Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;
 mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwerkerke.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;
 de heer Gino De Craemer.

16 (2007-2008)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1400 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1423 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1428 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

*Zie:***15** (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 5: Amendementen
- Nr. 6-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 6-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 6-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 6-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

*Zie ook:***12-A** (2006-2007)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen + Erratum

13 (2007-2008)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

14 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Bevoegdheden Economie en Ondernemen van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel	4
I.1. Toelichting door de minister	4
a) Algemeen kader	4
b) Acties die kaderen binnen het beleidsdomein Economie	6
I.2. Bespreking	10
II. Bevoegdheid Werk van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming	17
II.1. Toelichting door de minister	17
II.2. Bespreking	20
III. Bevoegdheid Sociale Economie van Mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	31
III.1. Toelichting door de minister	31
III.2. Bespreking	38
IV. Indicatieve stemming	44
Bijlage: Lijst van afkortingen	45

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 15, 22 en 28 november 2007 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 besproken. Samen met dit ontwerp werden ook de beleidsnota's van de drie bevoegde ministers behandeld.

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling. Voor elke bevoegdheid werden andere verslaggevers benoemd:

Deel I: bevoegdheden Economie en Ondernemen van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel (verslaggevers: de dames Agnes Bruyninckx en Annick De Ridder);

Deel II: bevoegdheid Werk van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming (verslaggever: de heer Koen Van den Heuvel);

Deel III: bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen (verslaggever: de heer Johan Deckmyn).

I. BEVOEGDHEDEN ECONOMIE EN ONDERNEMEN VAN MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

De bevoegdheden Economie en Ondernemen van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, hebben betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikel 12 (begrotingsprogramma's EC, EE, EF, EG), 16, 17, 24-25 (samen met de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 41, 43 (samen met de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 57, 70, 128, 140, 148;

Begrotingstabel – afdeling I: programma's CC (ba 31.05, 31.06), CD (behalve ba 51.01), DD (ba 12.43), EA (behalve ba 11.02 en 11.03), EB, EC, ED, EE, EF, EG, VG;

Begrotingstabel – afdeling V: Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds), Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO, IVA rp) en Hercullesstichting.

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1428/1) besproken.

I.1. Toelichting door de minister

a) Algemeen kader

Vooraleer in te zoomen op de concrete acties in verband met het domein economie, stelt de *minister* het algemene kader voor dat van toepassing is voor elk van de drie beleidsdomeinen waarvoor ze verantwoordelijk is, met name wetenschap en innovatie, economie en ondernemen en internationaal ondernemen.

In een recente vergelijkende studie van de studiedienst van de Vlaamse Regering wordt Vlaanderen op een aantal sociaal-economische indicatoren gepositioneerd ten opzichte van 125 andere Europese regio's uit 25 landen van de Europese Unie. Vlaanderen blijkt zich in die studie slechts in de hogere middenmoot te bevinden en niet bij de top. De Zuid-Duitse Länder, de Scandinavische landen, West- en Zuid Nederland en een aantal Britse regio's doen het duidelijk beter dan Vlaanderen.

De minister zegt dat het de ambitie moet zijn om Vlaanderen in de Europese top te loodsen. En eigenlijk is dat volgens haar nog maar het strikte minimum. De ambitie moet verder reiken. Vlaanderen moet zich durven meten met andere niet-Europese groei regio's in de wereldeconomie, wil het zijn welvaart voor de huidige en toekomstige generaties veilig stellen. Dat vergt een inspanning van alle beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid, maar in het bijzonder van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie en het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen.

Om de beleidsuitdaging waar Vlaanderen voor staat te situeren, heeft de minister zich laten inspireren door het trappenmodel van economische ontwikke-

ling dat gehanteerd wordt in de ‘Global Competitiveness Reports’ van het ‘World Economic Forum’. De professoren De Backer en Sleuwaegen van de Vlerick Leuven Gent Management School vertaalden dat conceptueel kader in diverse studies naar de Vlaamse context.

Het trappenmodel zoals afgebeeld in de beleidsbrief op pagina 7 onderscheidt drie grote trappen in de ontwikkeling van een regio of een land en twee overgangsfases tussen de verschillende trappen. De economische ontwikkeling wordt daarbij gezien als een dynamisch proces waarbij regio's of landen doorheen de tijd genoodzaakt worden op andere manieren competitief te blijven en economische groei te creëren. De overstap van de ene trap naar de andere vergt telkens een meer gesofistikeerde manier van produceren en concurreren. Maar tevens ook een ander overheidsbeleid.

In de eerste ontwikkelingstrap, ‘factorgedreven economie’, is economische groei hoofdzakelijk het resultaat van de hogere inzet van productiefactoren. Landen maken gebruik van hun lage kosten productiefactoren – arbeid, land, grondstoffen – en produceren hoofdzakelijk gestandaardiseerde goederen en diensten die ergens anders bedacht en ontwikkeld zijn. Concurrentie gebeurt op basis van prijzen. In deze trap moet het beleid garant staan voor politieke stabiliteit en veiligheid, een gedegen infrastructuur en voldoende arbeidskrachten.

In de tweede ontwikkelingstrap, ‘efficiëntiegedreven economie’; wordt de economische groei gedreven door de verbeterde efficiëntie waarmee goederen en diensten worden geproduceerd. Die producten en diensten worden bovendien steeds minder gestandaardiseerd. In deze trap moet het beleid zorgen voor vlot werkende markten, een goed opgeleide beroepsbevolking en internationale openheid bevorderen waardoor schaalvoordelen mogelijk worden.

In de derde ontwikkelingstrap, ‘innovatiegedreven economie’, volstaat een strategie gericht op lage prijzen en efficiëntieverhoging niet langer. Concurreren op het niveau van prijzen is gegeven de relatief hoge kosten van de productiefactoren, in vergelijking met goedkopere landen in de wereld, niet langer mogelijk. Ook een strategie gericht op efficiëntieverhogingen botst aan tegen de grenzen van de technologische mogelijkheden. Economische groei is in deze trap dan ook de resultante van ondernemerschap, innovatie en internationalisatie. De geproduceerde goederen en diensten zijn niet langer standaard, maar uniek. Concurrentie gebeurt niet op basis van prijzen, maar

op basis van kwaliteit. De uitdaging bestaat er in producten en diensten te maken met een hoge toegevoegde waarde waarvoor men bereid is in Vlaanderen en op de internationale markten ook hoge prijzen te betalen.

Het succes van de Vlaamse economie is vandaag echter nog grotendeels gesteund op de tweede trap: de sterke efficiëntie- en productiviteitsgroei. Maar de mogelijkheden van een strategie gebaseerd op productiviteitsverhogingen zijn niet onuitputtelijk. Bovendien rukken een aantal nieuwe spelers in de wereldeconomie op naar de tweede ontwikkelingstrap. China en India beschikken immers zowel over goedkope productiefactoren als over een goed opgeleide beroepsbevolking met een sterke drang naar technologische vernieuwing.

Vlaanderen bevindt zich vandaag volop in de overgang van een efficiëntiegedreven naar een innovatiegedreven economie. Die overgang vergt een aangepaste beleidsstrategie die inzet op de creatieve processen van innovatie, ondernemerschap en internationalisatie.

In een vorig jaar verschenen rapport voor de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven benaderen de bovenvermelde professoren de problematiek van het concurrentievermogen met een systeemvisie, die grafisch wordt voorgesteld op pagina 8 van de beleidsbrief.

Een systeem is een verzameling van elementen die elk bepaalde karakteristieken hebben en via structurele relaties onderling afhankelijk zijn van elkaar. De productieve middelen of productiefactoren vormen de basis van het systeem. Het betreft de natuurlijke rijkdommen, het fysiek kapitaal, arbeid, infrastructuur, menselijk kapitaal en technologie. De auteurs benadrukken dat het concurrentievermogen van een land niet enkel afhankelijk is van de kwaliteit en de kwantiteit van deze productieve middelen, maar tevens van de kwaliteit en kwantiteit van de zogenaamde productieve processen die zorgen voor de omzetting van deze productieve inputs in economische output zoals economische groei, bbp en productiviteit.

Fundamenteel zijn het de creatieve processen die vanuit nieuwe combinaties, markten en producten het systeem doen evolueren naar nieuwe groeimogelijkheden. De Backer en Sleuwaegen onderscheiden drie belangrijke creatieve processen: ondernemerschap, innovatie en internationalisatie.

Een belangrijke actor in deze is uiteraard de overheid. Dankzij de operatie Beter Bestuurlijk Beleid

zijn de beleidsinstrumenten rond het bevorderen van ondernemerschap en het stimuleren van innovatie gebundeld in één beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie. Het overheidsinstrumentarium rond het ondersteunen van de internationalisering van de Vlaamse bedrijven bevindt zich wel in een ander beleidsdomein, doch ressorteert onder eenzelfde minister. De voorwaarden om te komen tot een geïntegreerde beleidsaanpak rond ondernemerschap, innovatie en internationalisering zijn derhalve vervuld. Het komt er nu op aan deze geïntegreerde aanpak ook in de praktijk te brengen.

Daartoe dienen maximaal bruggen te worden gebouwd tussen de beleidsvelden Wetenschap, Innovatie, Economie en Internationaal Ondernemen. Voor een vlotte transformatie van een efficiëntiegedreven naar een innovatiegedreven economie is het immers cruciaal de verbindingen tussen de diverse schakels van het Vlaams innovatiesysteem – overheid, kennisinstituten, industrie, ondernemingen, financiële instellingen en gebruikers – te versterken. Met als doelstelling het innovatieve vermogen van Vlaanderen op te drijven en een maximale economische en maatschappelijke valorisatie van onze beleidsinspanningen te garanderen.

Een tweede element van belang hierbij is dat een strategie van ‘gemiddeld goed’ in deze nieuwe constellatie niet langer volstaat. Zoals al gesteld, dienen er zich niet alleen nieuwe spelers aan in het Verre Oosten, maar zitten onze buurlanden ook niet stil. Het komt er voor Vlaanderen als kleine open regio op aan het verschil te maken en dit kan alleen door te excelleren in een aantal domeinen. Denkoefeningen zoals de prioriteitsstelling van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid kunnen hierbij inspirerend werken.

Tot slot is een open geest een laatste belangrijk aandachtspunt om op de komende uitdagingen een antwoord te kunnen bieden. De Vlaamse openheid heeft in het verleden al heel wat economische welvaart gegenereerd. Men denke hierbij aan de massale aanwezigheid van buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen. Die kaart moet ook in de toekomst worden getrokken, volgens de minister. Er moeten met andere woorden niet alleen bruggen worden geslagen tussen de innovatieactoren binnen het Vlaamse innovatiesysteem, maar ook met partners in het buitenland.

b) *Acties die kaderen binnen het beleidsdomein Economie*

Wat de concrete acties binnen het beleidsdomein Economie betreft, geeft de minister een korte oplistings van de verschillende programma's die op dit ogenblik lopen in verband met het stimuleren van het ondernemerschap en dan in het bijzonder het sensibiliseren en coachen tot ondernemerschap.

Sensibiliseren en coachen

In de voorbije jaren heeft de Vlaamse overheid heel wat initiatieven ontwikkeld om dit terrein effectief in te vullen. Denk hierbij aan de verschillende oproepen in verband met het stimuleren van het ondernemerschap, de uitbouw van peterschapsprojecten, de brugprojecten die de link tussen onderwijs en de ondernemerswereld moeten dichten, ondernemersplanwedstrijden als Bizidee, NFTE en Enterprize en de specifieke ondersteuning van bijvoorbeeld de Vlaamse Jonge ondernemingen die onder meer de mini-ondernemingen in het secundair en de ‘Small business projects’ in het hoger onderwijs organiseert.

‘Call’ ondernemerschap

Deze focus wordt ook in 2008 verder gezet. In verband met de ‘call’ ondernemerschap meldt de minister dat er in 2007 twee oproepen werden gelanceerd, de ene met betrekking tot het linken van ondernemers aan financieringskanalen (de zogenaamde geïntegreerde financiering) goed voor een totaal budget van 750.000 euro en de uiteindelijke selectie van vijf projecten (Condor Finance, Optifin, Kapitaal zoekt ondernemer, Combi-Fin en GFR – geïntegreerde financieringsraad) die nu in opstartfase zijn. Daarnaast was er in 2007 ook een oproep om het ondernemerschap bij allochtonen te stimuleren. Deze call resulteerde in negen goedgekeurde projecten, goed voor een totale vastlegging van 1,58 miljoen euro. Ook deze projecten zijn recentelijk van start gegaan en de ambitie is dat dank zij deze projecten minimaal 250 allochtone ondernemers in spe de weg naar het ondernemerschap zullen vinden.

Voor 2008 werden opnieuw de nodige middelen uitgetrokken om een nieuwe oproep te lanceren met dit-

maal ecologie als beleidsaccent bij de selectie van de projecten. De minister stelt dat Vlaanderen heel wat potentieel heeft in domeinen van milieu en energie, niet voor niets een van de zes technologiedomeinen die door de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid werden bestempeld als groeisectoren van de toekomst.

Peterschapsprojecten

Vervolgens zijn er de peterschapsprojecten waarvan er eveneens in 2007 een oproep is geweest met 32 geselecteerde projecten als eindresultaat goed voor een budget van 2,6 miljoen euro. Een aantal van deze peterschapsprojecten focussen hierbij vooral op de problematiek van overnames in kmo's. Voor 2008 werden opnieuw de nodige middelen gereserveerd

Actieplan ondernemend onderwijs

In uitvoering van het actieplan ondernemend onderwijs was er ook een studieopdracht toevertrouwd aan de Koning Boudewijnstichting. De resultaten werden op 24 november 2007 gepresenteerd en kunnen als volgt worden samengevat:

- nood aan een pro-actief beleid, te realiseren door een breed draagvlak voor ondernemerschap, een coherent en langetermijnbeleid, een consistente leerlijn voor ondernemerschap en aangepaste vorming voor ondernemende volwassenen;
- nood aan dynamische actoren, te realiseren door de scholen die ondernemerschap bevorderen en inzetten op ondernemend hoger onderwijs (recent nog bevestigd door Hans Crijns van de Vlerick-school, die aangeeft dat thans slechts 1 op 50 studenten denkt aan het opstarten van een eigen zaak), meer ondernemerschap binnen de lerarenopleiding en groter engagement van de ondernemers binnen het onderwijs;
- nood aan ondersteunende factoren: onderwijsinstellingen ondersteunen bij ondernemerschaps-onderwijs, betere coördinatie van initiatieven, structurele en transparante financiering en inzicht in de effecten van ondernemerschapsonderwijs.

De minister heeft ondertussen samen met minister Vandenbroucke opdracht gegeven aan de respectievelijke administraties om de impact van deze aanbe-

velingen te bekijken. In elk geval is het voor haar al duidelijk dat alvast binnen het beleidsdomein EWI tot een verdere stroomlijning/afstemming van de verschillende initiatieven rond wetenschapspopularisering en ondernemerschap moet worden gekomen. Met een boutade stelt de minister dat de projecten die wetenschapspopularisering ambiëren, vooral inzetten op de technologische kant en de 'entrepreneurial drive' soms wat vergeten terwijl projecten binnen het kader van het stimuleren van ondernemerschap bij onze jongeren dan weer vaak de technologische kant stiefmoederlijk behandelen.

Samenvattend zegt de minister dat er met betrekking tot het spoor sensibiliseren en coachen in 2008 ongeveer 12 miljoen euro wordt ingezet. En hierbij wordt nog abstractie gemaakt van de mogelijkheden binnen EFRO waarover verder meer.

Starten

Een tweede belangrijk spoor is dan weer te relateren aan het faciliteren van ondernemers bij de opstart van hun onderneming. Eén van de pijnpunten daarbij is vaak de zoektocht naar kapitaal.

Drie beleidsinstrumenten zijn ondertussen operationeel: de Winwinlening, de business angels via BAN Vlaanderen en innovatiekapitaal via VINNOF.

Groeierende ondernemingen

Ook hier werden in de voorbije jaren een aantal belangrijke initiatieven opgestart zoals de waarborgregeling, Arkimedes, het NRC-fonds als financieringsvehikels.

Budget voor Economisch Advies

De geïntegreerde ondernemerschapsportefeuille BEA (Budget voor Economisch Advies) werd op 22 mei 2006 gelanceerd en de Vlaamse overheid wil er de kleine en middelgrote ondernemingen mee aanzetten om een beroep te doen op de ondernemerschapsbevorderende diensten opleiding, advies, kennis en mentor-schap om hun bedrijfsvoering te professionaliseren.

Op 16 februari 2007 werd de maatregel bijgestuurd om het gebruik ervan transparanter te maken en de gebruikers meer flexibiliteit te bieden. Door de oor-

spronkelijke driejarige cyclus in te korten tot een tweejaarlijkse cyclus en de gebruikers toe te laten over de hele looptijd nieuwe projecten aan te vragen, kunnen deze soepeler inspelen op de ad hoc behoeften waarmee zij onvoorzien worden geconfronteerd, bijvoorbeeld inzake opleiding, advies en kennisverwerving.

Toch kan worden vastgesteld dat BEA niet volledig aan de gestelde verwachtingen voldoet. Met name de pijlers kennis en mentorschap worden slechts in erg beperkte mate door de bedrijven gebruikt. Teneinde verdere bijsturingen door te voeren, werden onder tussen een aantal evaluaties opgestart. Met name een marktonderzoek bij de bestaande en potentiële gebruikers en dienstverleners zal de nodige inzichten moeten verstrekken in de hefboomen die kunnen worden ingezet om de actieradius van BEA verder te vergroten.

Groeipremie

Deze maatregel werd ontwikkeld om op een objectieve manier kmo's te ondersteunen in hun investeringsinspanningen. Voor het toekennen van een groeipremie wordt gebruik gemaakt van een call-systeem waarbij de via een interactieve internetapplicatie ingediende steunaanvragen worden gerangschikt op basis van bedrijfseconomische en beleidscriteria. Aan de bestscorende projecten wordt een groeipremie toegekend, tot uitputting van de vastgelegde budgettaire enveloppe.

Tussentijdse evaluaties door het Agentschap Economie tonen aan dat de gehanteerde criteria de slaagkans van de kleine ondernemingen en de starters niet aantasten. De cijfergegevens, opgeleverd door de vier calls gelanceerd in 2006, tonen dat 89,7 percent van de gunstig gerangschikte steunaanvragen, werden ingediend door kleine ondernemingen. Nagenoeg drie kwart van de toegekende groeipremies komen kleine ondernemingen met maximaal vijf personeelsleden ten goede. De helft van de gunstig gerangschikte steunaanvragen werd ingediend door ondernemingen die niet ouder zijn dan vijf jaar.

Ecologiepremie

De minister veronderstelt dat dit instrument genoegzaam bekend is.

Strategische investerings- en opleidingssteun

Met de definitieve goedkeuring van de regionale steunkaart 2007-2013 werden meteen de gebieden afgebakend waarbinnen investeringssteun mag worden toegekend aan grote ondernemingen. Ter vervanging van de vroegere regeling die, in het vooruitzicht van het aflopen van de steunkaart 2000-2006, op 20 juli 2006 werd opgeheven, werd een nieuwe regeling uitgewerkt.

Overnemen en familiebedrijven

Als gevolg van een aantal demografische en maatschappelijke factoren zal de komende jaren het aantal bedrijfsoverdrachten stijgen. Verschillende acties werden hiertoe reeds ondernomen of staan op stapel.

Zo is er het voormalige pilootproject in Vlaanderen, 'OvernameMarkt.be' dat in aanloopfase werd gesteund door de Vlaamse Overheid. Intussen verwierf deze virtuele marktplaats van vraag en aanbod inzake bedrijfsovernames, een eigen plaats naast andere, gelijkaardige initiatieven in Vlaanderen.

Via de laatste oproep voor peterschapsprojecten, wordt eveneens aandacht geschonken aan het aspect van kennisoverdracht en netwerking inzake overnames. Binnen de oproep 2007 richtten 21 van de 28 goedgekeurde peterschapsprojecten hun aandacht op het beleidsaccent 'overnames'.

Het beleidsrelevant fundamenteel onderzoek rond overnemen/overlaten uitgevoerd door het Steunpunt Ondernemerschap, Ondernemingen en Innovatie, het steunpunt uit de eerste generatie steunpunten, bundelde de onderzoeksresultaten en beleidsaanbevelingen rond dit thema in het jaarboek 'Bedrijf te koop. Bedrijven stopzetten en overlaten in Vlaanderen, een analyse van bedrijfsoverdrachten in Vlaanderen', dat wordt uitgebracht in het najaar 2007. In 2008 zal het jaarboek starten als thema hebben, in 2009 groeien en in 2010 opnieuw overnames.

Last but not least wordt dit najaar een Witboek Familiebedrijven gefinaliseerd. Dit witboek wil bijdragen tot een bredere bewustwording van het economische belang van familiebedrijven. Het bevat daartoe een analyse van de specifieke kenmerken van familiebedrijven. Het lanceert bovendien een aantal actievoorstellen om de positie van familiebedrijven in Vlaanderen te versterken. In 2008 zal worden nage-

gaan in welke mate bestaande instrumenten moeten worden aangepast teneinde beter rekening te houden met de specifieke problematiek van familiebedrijven en/of er nieuw instrumenten ter zake aangewezen zijn.

Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO)

Finaliteit van VLAO

Met de oprichting van het VLAO heeft de Vlaamse Regering gezorgd voor een meer eenvoudige en duidelijkere toegang tot de maatregelen die de Vlaamse overheid neemt om bedrijven te ondersteunen en het ondernemingsklimaat in Vlaanderen te bevorderen. Het VLAO is het unieke contactpunt tussen de zoekende ondernemer of onderneming en de Vlaamse overheid, fungeert als begeleider wanneer een ondernemer bij verschillende administraties moet aankloppen en is spreekbuis van de Vlaamse overheid bij de lancering van nieuwe initiatieven en steunmaatregelen voor het bedrijfsleven.

Preventief bedrijfsbeleid

Starten, groeien en continueren van ondernemingen veronderstelt dat de Vlaamse overheid niet alleen een bedrijfsvriendelijk omgevingsklimaat schept, maar ook dat de ondernemingen de mogelijkheid geboden wordt dat te doen in gezonde financiële omstandigheden.

Er werd dan ook een plan ontwikkeld om een preventief bedrijfsbeleid te organiseren. De aanpak van dit pro-actief preventief bedrijfsbeleid, gebaseerd op een 'early warning system' zal volgens de volgende krachtlijnen in praktijk gebracht worden:

- het sensibiliseren en stimuleren van ondernemingen;
- het ontwikkelen en ter beschikking stellen van een tool voor zelfdiagnose;
- het uitwerken en toepassen van een methodologie voor screening, diagnose en eerstelijnsadvies van en aan ondernemingen;
- het aanbieden van een vervolgtraject aan de ondernemingen.

Ruimte om te ondernemen

'Ruimte om te ondernemen' is voor de minister een erg belangrijke beleidsdoelstelling. Om de Vlaamse economie gezond te houden en te laten groeien zijn er namelijk in de eerste plaats bedrijven nodig. Naast het stimuleren van ondernemerschap moet er ook voldoende ruimte geboden worden waar nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen of bestaande bedrijven kunnen uitbreiden. Er moet dus naar gestreefd worden om in Vlaanderen permanent een voldoende aanbod aan bedrijventerreinen ter beschikking te hebben.

Vanuit het beleidsdomein Economie kan hieraan onder andere worden bijgedragen door het concept van de 'ijzeren voorraad' verder te operationaliseren. Het is daarbij de bedoeling om continu een buffer aan bouwrijpe bedrijventerreinen in voorraad te hebben die op zeer korte termijn in gebruik kunnen worden genomen. Om invulling te geven aan de 'monitoring' van deze 'ijzeren voorraad' wordt er gewerkt aan een atlas van zoeklocaties voor bedrijventerreinen en een ruimtelijk-economische kaart Vlaanderen. De informatie die op deze wijze ter beschikking komt, kan dan ingebracht worden in de diverse ruimtelijke planingsprocessen waardoor het mogelijk moet worden om de ijzeren voorraad continu zowel kwantitatief als kwalitatief te hernieuwen.

Het volstaat echter niet om voldoende bedrijventerreinen te bestemmen in ruimtelijke uitvoeringsplannen. Alvorens bedrijven zich er kunnen vestigen moeten de bedrijventerreinen eerst nog ontwikkeld of herontwikkeld worden. Vlaanderen beschikt momenteel reeds over een aantal instrumenten die deze ontwikkeling of herontwikkeling van bedrijventerreinen moeten faciliteren door ontwikkelaars financiële ondersteuning aan te bieden in de vorm van subsidies of hen juridische instrumenten aan te reiken zoals bijvoorbeeld het verlenen van een ontegeningsmachtiging.

EFRO

De minister sluit haar toelichting af met de lancering van het EFRO-programma (doelstelling 2).

In het kader van de nieuwe programmaperiode 2007-2013 van het cohesiebeleid, werd met betrekking tot doelstelling 2 'Regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid', een bedrag van 201 miljoen

euro verkregen uit het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) voor de ondersteuning van initiatieven die bijdragen tot het versterken van de economische groei en het bevorderen van de werkgelegenheid (Lissabondoelstellingen).

Een eerste stap tot aanwending van deze Europese middelen betrof het opstellen van een Nationaal Strategisch Referentiekader (NSRK) voor België, aansluitend bij de Europese Verordeningen inzake het nieuwe Cohesiebeleid en de Communautaire Strategische Richtsnoeren (CSR). De bijdrage van Vlaanderen werd, na een brede consultatieronde, definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 december 2006.

De Vlaamse bijdrage werd vervolgens verder uitgewerkt in het Doelstelling 2-operationeel programma 2007-2013, dat, eveneens na een algemene consultatieronde, door de Vlaamse Regering definitief werd goedgekeurd op 16 mei 2007 en ingediend bij de Europese Commissie. Voor dit nieuwe operationele programma gelden een aantal belangrijke innovaties:

- themagerichte in plaats van gebiedsgerichte benadering;
- financiële concentratie op vier beleidsprioriteiten;
- beheer door een centraal programmasecretariaat en provinciale/stedelijke contactpunten;
- organisatie van een projectoproep systeem;
- elektronische indiening van projectvoorstellen (e-government);
- belangrijke synergie met de strategische doelstellingen van het Agentschap Economie.

1.2. Bespreking

De heer *John Vrancken* zegt dat de minister een correct overzicht gegeven heeft van de sterktes en de zwaktes van het beleid. Een deel van de zwaktes wordt verklaard door de onvolledige regionalise-

ring, bijvoorbeeld van de vennootschapsbelasting, de personenbelasting en de sociale bedrijfslasten. Een Vlaamse cao-regeling zou al een positieve zaak zijn.

De spreker spitst zich toe op details die voor verbetering vatbaar zijn. Hij denkt aan het Vlaams ondernemersbevorderend netwerk. Voor het bevorderen van het ondernemerschap beschikt het agentschap Economie over een aantal interessante instrumenten zoals de brugprojecten, de oproep ondernemerschap, de peterschapsprojecten. De gedecentraliseerde aanpak zou gepaard moeten gaan met onderlinge netwerking en samenwerking om coherent te kunnen optreden. Kan de minister al resultaten daarvan geven? Welke initiatieven werden in dat kader ontwikkeld?

Wat het lokale economische beleid betreft, komen er voor een drietal concrete taken gemeenschappelijke projecten die het ondernemerschap in een stad of een gemeente versterken. Welke zijn dat? De mobiliteit van de werknemers vormt een belangrijk element in de lokale ontwikkeling van de ondernemingen. Is er in het lokale economische beleid enige aandacht voor het vervoer van en naar de industriegebieden? Overleg met de minister van Mobiliteit zou allicht heel wat problemen oplossen. Is er aandacht voor de gemeentelijke pestbelastingen zoals de sterk verouderde taksen op drijfkracht?

De rentetolage voor ondernemingen die lijden onder verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken van juli 2007 is een stap in de goede richting, maar toch een druppel op een hete plaat. Als de hinder door openbare werken van dien aard is dat de winkelier gedurende langere tijd dan verwacht zijn omzet tot een niet-leefbaar niveau ziet slinken, is een rentetolage ruimschoots onvoldoende om het hoofd boven water te houden. In zo'n geval zijn meer doortastende maatregelen nodig. Een mogelijkheid is een schadepost voor gederfde omzet en winst inschrijven in een bijzonder bestek van de lastenboeken voor openbare werken. Al was het maar om de aannemer onder druk te kunnen zetten om zijn werken tijdig op te leveren. De spreker vraagt de minister dat te bespreken met de minister van Openbare Werken.

Voor wat de groeipremie betreft, heeft de fractie van de spreker voorheen het callsysteem al als discriminerend aangevochten. Kleinere bedrijven vallen immers vaak uit de boot omdat ze niet aan de criteria beantwoorden wegens hun kleinschaligheid. ISO-normeringen kosten een bedrijf veel. Kleine ondernemingen kunnen dat niet altijd betalen. De discriminatie werd al enigszins weggewerkt door een bijsturing van de Vlaamse Regering. Op basis van valabele investeringsdossiers zou echter een evenredige verdeling van de beschikbare middelen moeten worden nagestreefd. Zo kan men nog meer kleinere kwalitatieve ondernemingen met goede investeringsratio's een degelijk groeipotentieel geven.

De ecologiepremie is eerder een steunmaatregel voor ethische bedrijfsvoering. Een onderneming die zich inschrijft in duurzaam ondernemen, neemt zelf al maatregelen om zijn productieproces milieuvriendelijker en energiezuiniger te herorganiseren. Meer ecologische maatregelen kosten een bedrijf geld. De ecologiepremie werkt niet bevorderlijk, het zou een stimulerende maatregel moeten zijn zodat bedrijven die aan de criteria beantwoorden, een soort prijs krijgen.

Bij ruimte voor ondernemingen moet de aandacht toegespitst worden op het verder activeren van de 'brownfields'. De open ruimte is immers al schaars. Om de toegankelijkheid te vergemakkelijken moeten er middelen komen voor bodemonderzoek en sanering van de terreinen. De OVAM-interventies zijn duur voor beginnende bedrijven of bedrijven die willen uitbreiden. De spreker geeft het voorbeeld van een bedrijf dat, om uit te breiden, na twee jaar zijn terreinen verkocht en een nieuw bodemonderzoek voor 3000 euro moest ondergaan. Het had nochtans geen vervuilende activiteiten ontplooid.

Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen is de mobiliteit belangrijk. Werknemers moeten vlot kunnen gebruik maken van aangepast en flexibel openbaar vervoer dat rekening houdt met de werken, ook van ploegendiensten. Overleg met de minister van Mobiliteit zou voor oplossingen kunnen zorgen. Een bedrijf moet ook gemakkelijk toegankelijk zijn voor zijn economisch transport. Voor het leveren en afvoeren van goederen is een snelle aansluiting op het snelwegennet nodig. Zo mogelijk en

zo ecologisch verantwoord is een aansluiting op het spoor en de waterwegen evenzeer nodig. Brownfields of andere potentiële industriële terreinen mogen niet in aanmerking komen als ze niet voldoen aan de criteria op het vlak van toegankelijkheid en milieu.

De heer *Koen Van den Heuvel* looft de leesbaarheid, de prioriteitenstelling en de geïntegreerde aanpak van de beleidsbrief. Ondernemerschap, innovatie en internationalisering vormen de basis van de derde trap van de economie. De spreker waardeert ook de macro-economische verkenning. De Vlaamse economie doet het goed, maar dat mag niet tot zelfgenoegzaamheid leiden. Het volstaat niet om in de middengroep van Europese regio's te zitten. De spreker waardeert de waarschuwing van de minister dienaangaande en haar streven naar benchmarking.

De spreker waardeert het werk van mevrouw Moerman maar op vlak van de bedrijventerreinen schoof ze altijd de bal door naar minister Van Mechelen. Het is een stap voorwaarts dat de bedrijventerreinen nu wel deel uitmaken van de beleidsbrief. Het Rekenhof merkt op dat het niet bevorderlijk is voor de helderheid om op drie plaatsen en met twee provincies te werken aan bedrijventerreinen. De minister zal daaraan werken. Het gaat om een paar tiental miljoen euro. Daarin zitten allicht ook de gelden voor het START-plan (Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Tewerkstelling luchthaven Zaventem) en het bedrijventerrein Meise-Westrode. Is dat goed voor de helft van het totale budget?

De spreker vraagt duidelijkheid over de budgettaire vertaling daarvan. De minister wil daar een juridisch instrument aan koppelen. Ze zal de ijzeren voorraad in ogenschouw nemen maar ook de kwaliteit van de bestaande voorraad. De fractie van de spreker is blij dat het nu een prioriteit is.

Een andere opmerking heeft betrekking op het ERAnet VISION. Dat Vlaanderen over de grenzen durft kijken is waardevol. Ook het mobiliteitsprogramma voor ambtenaren kan hun begrip voor ondernemen vergroten.

De minister heeft weinig of niets gezegd over de rondetafelconferenties ter stimulering van het industriebeleid. De rondetafelconferenties zijn nuttig onder

meer om de betrokkenheid van de Vlaamse Regering bij de sectoren te bewijzen. Wat zijn de intenties van de minister op dat vlak? Hoe ver staat het met de conclusies van de rondetafelconferentie over 'life sciences'?

De oproep ondernemerschap is belangrijk voor de sensibilisatie. Een jaarthema heeft voor- en nadelen. De spreker pleit echter voor diepgang. 'Flashy' acties volstaan niet.

Minister Moerman heeft verschillende instrumenten ontwikkeld voor innovatie. Ook voor de starters zijn er verschillende maatregelen: onder meer de win-win-lening, het Vlaamse innovatiefonds, de waarborgregeling. Vaak wordt gezegd dat de instrumenten, onder meer ARKImedes, onderbenut worden. De spreker is geduldiger. Verhouden de fondsen en instrumenten zich echter op de juiste manier? VINNOF, oorspronkelijk gericht op starters, zou zich stilaan ook op de risicokapitaalmarkt begeven. Starters lopen een groter risico. Specifieke overheidsinstrumenten daarvoor moeten allicht niet zo strikte rendementsvoorschriften hebben dan private kapitaalverschaffers. Hoe denkt de minister daarover? Vervullen de startersfondsen als VINNOF echt hun rol zoals het hoort? Houden ze er rekening mee dat niet elk startersproject slaagt?

Het is goed dat de minister een nieuwe actie doet om de bekendheid van de waarborglening te verhogen. De streefcijfers worden niet gehaald. De opleidingscheques waren zo snel uitgeput dat het geheel generationaliseerd is in BEA. BEA is misschien een minder gelukt initiatief van de vorige minister. De werkgevers vinden dat een en ander te lang duurt en dat de webapplicatie absoluut niet gebruiksvriendelijk is. Ook in de begroting blijkt de onderbenutting. Er wordt wel 45 miljoen euro begroot maar de betalingskredieten bedragen slechts 25 miljoen euro. Volgend jaar is er 35 miljoen euro begroot, maar de minister gelooft niet dat de begrotingskredieten volledig gebruikt zullen worden. Een paar jaar geleden volstonden de kredieten voor opleidingscheques niet, nu is er overschot. Die discrepantie moet opgelost worden en niet enkel met camouflagemaatregelen.

De ondernemerswereld verwijt de calloperaties van de groei- en de ecologiepremie ondoorzichtigheid en onzekerheid. De voorspelbaarheid is heel klein. Studies hebben echter uitgewezen dat voor een gesloten enveloppe het callsysteem de minst slechte oplos-

sing is. Met het uur daalt het optimisme dat Vlaanderen op korte termijn over fiscale instrumenten zal beschikken om een 'first best' oplossing te halen.

De budgetten voor de ecologiepremie zijn sterk gestegen, dat zal ook in 2008 zo zijn. De Vlaamse Regering levert dus een sterke inspanning. Het is normaal dat een van de criteria een bepaalde graad van vernieuwing of innovatie in milieu-investeringen is.

Het is goed dat er voor de strategische en opleidingssteun meer transparante regels komen. Dat zal de indruk van willekeur wegwerken. Kortom, de beleidsbrief is een goede voortzetting van het innovatiebeleid, maar geeft voldoende aandacht aan kritische verbeterpunten.

Mevrouw *Annick De Ridder* zegt dat de omgevingsanalyse de zwakke en de sterke punten van de economie naar voren schuift. Daaruit valt af te leiden dat er nog heel wat werk aan de winkel is, vooral op het gebied van de verbetering van de werkzaamheidsgraad, het niet bereiken van de drie percentnorm voor innovatie, het onvoldoende aanwezig zijn op de groei-markten. De minister zegt in haar beleidsbrief terecht dat er inspanningen en nieuwe initiatieven nodig zijn om van Vlaanderen een echte kenniseconomie en een Europese topregio te maken. Daarin steunt de fractie van de spreker de minister volmondig.

De beleidsbrief biedt een geïntegreerde benadering van de verschillende beleidsvelden, wetenschap, innovatie en economie. Dat is een noodzakelijke voorwaarde om van Vlaanderen een topregio inzake kenniseconomie te maken.

Het stimuleren van het ondernemerschap is een van de belangrijkste uitdagingen. De Vlaamse minister van Economie moet immers vooral de Vlaamse minister van Ondernemen zijn. Het is positief dat de beleidsbrief daar veel aandacht aan schenkt.

Een eerste aandachtspunt blijft inderdaad het sensibiliseren en coachen via onder andere het systeem van het peterschap. Het is goed dat bij de nieuwe oproepen rond ondernemerschap het accent deze keer op ecologie zal liggen. Misschien kan er gedacht worden aan het steunen van ondernemingen die een energiebesparingsdienst aan bedrijven, kmo's en particulieren aanbieden, de zogenaamde ESCO's.

Voor startende ondernemingen zijn er al heel wat instrumenten. Het aantal starters neemt toe, dus het

instrumentarium werkt. Ook voor de doorgroeiers bestaan er heel wat instrumenten. Zijn er aanwijzingen dat het succes van die groeiers even groot is als van de starters? Welke indicatoren gebruikt de minister om te evalueren of de maatregelen voor de doelgroep succesvol zijn?

Ook de drempels die het doorgroeien verhinderen, moeten worden aangepakt. De minister heeft zelf al gesproken over de probleempunten bij het overnemen van familiebedrijven. De spreker vraagt de minister om de resultaten van het witboek, dus de acties die nodig zijn, met het parlement te delen.

De recente berichten over ondernemerschap bij studenten zijn niet zo positief. Uit de studie van de Vlerickschool en van Flanders DC blijkt dat België en Vlaanderen van de dertien deelnemers achteraan bengelen op dat vlak. Er zijn weinig jongeren die tijdens hun studententijd een bedrijf oprichten. Dat beklemtoont nogmaals het belang van een geïntegreerd beleid. Ziet de minister concrete acties om studenten aan te moedigen zich aan het ondernemerschap te wagen?

De heer *Bart Van Malderen* acht de beleidsbrief leesbaar en compleet maar stelt zich vragen bij de controleerbaarheid van de maatregelen. De minister stelt tal van evaluaties voor, wat op zich een goede zaak is, waarna concrete en specifieke acties en initiatieven zullen volgen. Die worden echter niet benoemd. Daarom is het moeilijk het beleid te beoordelen, en vraagt de spreker de minister om het parlement geregeld op de hoogte te brengen.

De spreker was heel gecharmeerd door de inleiding van de minister, die gebaseerd is op de studie van De Backer en Sleuwaegen. Zij delen de economie in drie trappen in. Het is positief dat de minister aanstipt dat Vlaanderen er nog niet is. Zelfgenoegzaamheid past niet. Toch heeft het lid een aantal kritieken op het stappenmodel zoals het feit dat in een regio op hetzelfde moment de drie fasen aanwezig kunnen zijn, en het feit dat bepaalde economieën de tweede fase aan het overslaan zijn. De spreker pleit voor een 'sense of urgency'.

De fractie van deze spreker is heel gevoelig voor valorisatie van inspanningen en dan vooral de valorisatie van economische welvaart in werkgelegenheid en welzijn. Dat aspect mag een beleidsbrief Economie niet uit het oog verliezen. In dat kader kan de spreker het niet laten om een aantal opmerkingen te formuleren over het industriële beleid en de rondetafelconferen-

ties. Het samenbrengen van stakeholders om een langetermijnvisie op te stellen, is een goede techniek. Het creëert een breed draagvlak. Het beeld van een ronde tafel met stevige poten is een goed beeld. Alleen heeft de fractie van de spreker soms de indruk dat de tafel een beetje schuin staat. Niet alle poten hebben een gelijke inbreng. Met name bij werknemersorganisaties bestaat er een grote scepsis.

Er is zeker geen causaal verband, maar het beeld bestaat dat elk bedrijf dat minister Moerman bezocht nadien getroffen werd door een herstructurering. Dat beeld hypothekeert de activiteiten van de rondetafelconferenties. De spreker pleit dus voor vier gelijke poten en voor engagementen op het vlak van innovatie, opleiding en werkgelegenheid.

De minister schetst uitgebreid de levensloop van bedrijven. Hopelijk komen er maatregelen om de laatste stap, het faillissement tegen te gaan. De brede range aan initiatieven doet de spreker vrezen voor een absorptieprobleem. Dezelfde doelgroep voortdurend bewerken kan leiden tot een overkill. De spreker weet dat het moeilijk is resultaten te meten. Het aantal starters stijgt wel, maar welk aandeel is het gevolg van de conjunctuur en welk van het beleid? Het lid is het eens met de vorige spreker dat de levensvatbaarheid van de starters beoordeeld moet worden.

De minister heeft een drietal concrete projecten om de lokale besturen te activeren. Kan de minister die projecten nader omschrijven? De steden en gemeenten moeten tegen 1 januari een beleidsplan en een meerjarenbudget indienen. De spreker vreest dat heel wat budgettreinen en beleidsplannen vertrokken zullen zijn; het aanbod voor een lokaal economiebeleid dreigt na de feiten te komen, te meer dat de budgetten vastliggen en er beschotten bestaan.

De heer Van Malderen heeft een aantal bedenkingen over ARKimedes. Het zou normaal zijn dat innovatiefondsen traag opstarten maar ondertussen is er heel wat geld verzameld. Voor het Vlaams Innovatiefonds wordt 85 miljoen euro begroot, waarvan er ondertussen slechts 11 miljoen euro geïnvesteerd is. De VRWB stipt ook telkens het structurele probleem met het risicokapitaal aan. Het beeld is op zijn minst paradoxaal te noemen: gemakkelijk verzamelde middelen die moeilijk uitgekeerd worden. Is er een gebrek aan toegankelijkheid of zijn er andere redenen voor het trage verloop?

Dezelfde vraag kan worden gesteld over de waarborgelingen. De toegang is ofwel heel moeilijk, ofwel

heel ongelijk gespreid. De waarborgregeling voor openbare werken kent een heel beperkt aantal dossiers per jaar. De minister kondigt aan dat het in 2008 op kruissnelheid zou komen. De spreker vraagt zich af welk niveau ze daar precies mee bedoelt. Slechts heel weinig marktspelers vinden trouwens de weg naar de waarborgregeling.

BEA is inderdaad een probleemkind. De minister wil dat instrument in 2008 evalueren, maar de spreker had toch graag wat meer gegevens gehad om de evaluatie te staven. Kan de minister meer duidelijkheid scheppen over wat het parlement van die evaluatie kan verwachten? De problemen blijken immers hardnekkig.

Investeren in ecologie is niet noodzakelijk een kost voor bedrijven, het kan ook een troef zijn. Op termijn staat er, zoals bij elke investering, een meerwaarde tegenover.

De heer Van Malderen dankt de minister voor haar eerlijkheid over VLAO. De problemen met de netwerkbouw slepen dus blijkbaar aan. Aan de kapstok van het fijnmazige netwerk hingen een aantal taken vast. De spreker hoopt dat er een manier gevonden wordt om de functionele werking overeind te houden.

Inzake preventief bedrijfsbeleid heeft de fractie van de spreker steeds gepleit om de consensus van de SERV voort uit te werken. De minister wil dat beleid in de loop van 2008 operationaliseren. In het SERV-advies wordt verwezen naar de rol van de accountmanagers. De spreker hoopt dat er op dat vlak geen achterstal geboekt wordt.

In de beleidsbrief wordt ook verwezen naar de subcommissie die de werking van het preventieve bedrijfsbeleid dient te begeleiden. De spreker pleit voor een duidelijke taakomschrijving daarvan.

Het Rekenhof maakt inderdaad een opmerking over de verspreide budgetten voor bedrijventerreinen. Kan de minister een duidelijk overzicht geven van de geplande inspanningen? Hetzelfde geldt voor de subsidies aan bedrijfsgebouwen. Blijkbaar is er in september een call gelanceerd. De minister kondigt wederom een evaluatie en desgevallend bijsturingen aan voor 2008. Is daar vandaag al duidelijkheid over? Wie speelt daarop in?

De uitbreiding van het EFRO tot het volledige grondgebied is zonder meer positief. Ook het feit

dat de middelen in lijn geplaatst worden met de Lisabondoelstellingen kan versterkend werken. Zowel steden, gemeenten als intercommunales nemen subsidiologen van allerlei consultancybedrijven in dienst om te vertellen welke subsidies aangevraagd kunnen worden. Op zich is dat een goede zaak, maar kan het effect op het terrein voldoende gemeten worden? Hoeveel aanvragen zijn er? Hoeveel worden er toegekend? Wat is de structurele return ervan?

De heer *Joris Vandenbroucke* heeft een vraag bij het lokale economische beleid. Voor heel wat kleine ondernemingen in steden en gemeenten staat het licht al een tijdje op rood. De minister zegt zelf dat de positie van de kleine ondernemingen onderhevig is aan een negatieve tendens. De vorige beleidsbrief sprak over een call buurtwinkels waarbij steden en gemeenten geplande of gerealiseerde buurtwinkelprojecten konden insturen die dan moesten dienen als 'best practices' voor andere steden en gemeenten. In de beleidsperiode van de nieuwe colleges zou een nieuwe call gestart worden om de beste buurtwinkelbeleidsplannen te belonen. In de huidige beleidsbrief staat niets meer over de buurtwinkels. Is de call mislukt? Is er een evaluatie gebeurd? Welke andere initiatieven zal de minister nog nemen om de buurtwinkels erbovenop te helpen?

De heer *Roland Van Goethem* vraagt ten slotte nog hoe ver het staat met de onderhandelingen over de compensaties voor de Airbus A350 XWB.

Minister *Patricia Ceysens* begint haar antwoord met te stellen dat Vlaanderen met 'second best' opties werkt. Ingrijpen in de vennootschapsbelasting is eenvoudig, biedt rechtszekerheid, maar is vooralsnog een federale bevoegdheid. Een economisch beleid wordt bij voorkeur via de fiscaliteit gevoerd.

De instrumenten en de middelen bestaan. De kritiek die ze in 2003 dikwijls hoorde, dat er geen risicokapitaal is, hoort de minister nu veel minder. Nu wordt er vaker geklaagd over het tekort aan arbeidskrachten en het tekort aan ruimte.

In verband met risicokapitaal moet men ook er ook rekening mee houden dat het niet volstaat om een goed idee of een goede technologie te hebben; ook een goed businessplan en een goed ondernemersteam zijn nodig. Is het verantwoord om een goed idee te steunen als het schort aan het ondernemerschap? Er is dus een delicate verhouding tussen toegang en vraag en de term risico moet juist gedefinieerd

worden. Het is niet zo dat de beoordelaars gewaarschuwd zijn om zuinig met middelen om te springen. Anderzijds moet de minister het oordeel dat sommige projecten niet geselecteerd worden wegens te kort aan ondernemerschap, respecteren.

De minister begrijpt de kritiek op de groepspremie niet goed. Bijna 90 procent van de aanvragen waren afkomstig van kleine ondernemingen. De helft van de groepspremies gaat naar startende ondernemingen jonger dan vijf jaar.

De onzekerheid bij de groepspremie klopt. In het trapmodel is het niet zo dat eens de derde trap bereikt, er niets meer gedaan moet worden. Stabiliteit en zekerheid blijven de basis voor ondernemen, zij het dat de economie innovatiegedreven, efficiëntiegedreven of factorgedreven is.

Het beleid is inderdaad erg gericht op starters. Een andere doelgroep die wellicht wat meer aandacht zou moeten krijgen, zijn de gazellen of snelle groeiers met veel potentie. De minister is van plan hun specifieke behoeften na te gaan.

Wat familiebedrijven betreft, wil de minister gerust het witboek in het parlement voorstellen. In Vlaanderen vormen familiebedrijven een belangrijke groep. Dat vergt een aparte aanpak.

Valorisatie van de ondersteuningsinstrumenten kan misschien ook behandeld worden bij de beleidsbrief innovatie. Naast economische valorisatie wil de minister zeker ook de maatschappelijke valorisatie bekijken. Er bestaan inderdaad veel initiatieven en er is allicht behoefte aan absorptie. Misschien moet de diepgang ook nader bekeken worden bij het actieplan ondernemerschap.

De maatregel voor hinder bij openbare werken is vrij nieuw en krijgt een mooi budget, 5 miljoen euro. Dat kan inderdaad maar mondjesmaat uitgekeerd worden omdat het aantal aanvragen beperkt is. De maatregel zal opnieuw bekendgemaakt worden onder meer aan ondernemingen en hun belangenorganisaties en aan rechtstreeks betrokken intermediären zoals steden en gemeenten, maar ook banken. De minister hoopt dat de maatregelen in 2008 toch wel op kruissnelheid komt. Op het einde van 2008 wordt een eerste tussentijdse evaluatie gemaakt door het agentschap Economie. Uit de resultaten van die evaluatie zal moeten blijken of er nog wijzigingen nodig zijn aan de ren-

tetoelage of de procedures en voorwaarden. Het is moeilijk om een regelgeving uit te werken volledig op maat van wat de mensen willen.

Het economiebeleid besteedt twee maal aandacht aan de ecologie. In de eerste plaats bij de call Ondernemerschap. Vlaanderen is goed in milieutechnologie, het komt erop aan ondernemerschap in die sector te stimuleren. Een tweede aspect is de ecologiepremie. Die ondersteunt bedrijven die willen investeren in ecologische bedrijfsvoering. Er komen heel veel fondsen beschikbaar voor de ecologie. Iedereen begint daarop in te zetten. De ecologiepremie was vernieuwend maar krijgt nu concurrentie van alle mogelijke groene fondsen.

Ruimte voor ondernemingen is nog steeds een moeilijk punt. Sinds een paar jaar is er toch al een en ander veranderd. Maar het blijft een aandachtspunt; lokale mandatarissen vragen vaak meer aandacht voor bedrijventerreinen. De minister wil zeker meer inspanningen leveren, maar het is een teer beestje.

De heer *Koen Van den Heuvel* geeft mevrouw Moerman gelijk dat ze niet alleen kon optreden in deze, maar dat het samenhing met de actualisering van het Structuurplan Vlaanderen. Er zijn ooit plannen geweest voor een instrumentarium voor ruimtelijke economie, maar die zijn allemaal van tafel geveegd.

Minister *Patricia Ceysens* zegt dat het klopt dat ze die plannen in 2003 gelanceerd heeft, maar ze heeft ze nadien niet meer opgevolgd. Er is dus weinig vooruitgang in dat moeilijke dossier. Hopelijk biedt het brownfielddecreet nieuwe mogelijkheden.

Het bedrijventerrein Meise-Westrode zal inderdaad gefinancierd worden met aangegeven middelen. De kosten worden geraamd op 16 miljoen euro. Daarvoor kan ook worden geput uit een eenmalige provisie.

Voor het openbaar vervoer naar bedrijventerreinen verwijst de minister naar het Pendelplan van minister Van Brempt. Eventueel kunnen de mogelijkheden van parkmanagement nog van naderbij bekeken worden. De knowhow over bedrijventerreinen, onder meer hoe ze omgaan met collectieve diensten, groeit immers. Dergelijke acties kunnen eventueel via EFRO ondersteund worden (pijler 3 van het EFRO-programma).

De rondetafelconferenties worden algemeen gewaardeerd. De rondetafelconferentie 'life sciences' was geprogrammeerd, maar de minister hield eraan het initiatief uit te stellen omdat het nog iets te weinig body had. Ze bespreekt dat nog met de voorzitters van de verschillende themagroepen.

De *voorzitter* vraagt om de rol van het parlement in de rondetafelconferenties in het oog te houden. Bij de organisatie en de debatten, is het parlement meer dan een gewone stakeholder, namelijk een actor. Bij sommige conferenties waren vertegenwoordigers van het parlement aanwezig. Ze vraagt de minister om die werkwijze te bevestigen. Het is ook goed dat het parlement nadien over de conclusies en de boordtabellen kan beschikken. Dat stoffeert de gedachtewisselingen met correcte gegevens en vermijdt vragen in het ijle.

Minister *Patricia Ceysens* zegt dat ze daar graag op zal ingaan.

Wat het stimuleren van ondernemerschap betreft, werkt een thema volgens de minister wervend. Desalniettemin is een kritische kijk nodig. Er zijn heel wat sensibiliseringsacties zonder drastische verbetering van de starterscijfers. Er is niet alleen de bevinding dat ondernemerschap in het onderwijs onderbelicht wordt en afgestudeerden afkerig staan tegenover het starten van een onderneming, bovendien blijkt dat jongeren vooral bij de overheid willen werken. Dat is volgens de minister alarmerend. Goede ambtenaren zijn nodig, maar het is verontrustend dat werken voor de overheid voor veel jonge mensen een droomjob is. Er zijn tal van acties voor het stimuleren van ondernemerschap, die zich tot steeds jongere mensen richten, zelfs tot in de kleuterklas. VLAJO doet prima werk.

Studentenondernemerschap wordt gesteund met een aantal initiatieven onder meer de 'small business projects'. Ook Bizidee trekt langs de campussen om studenten aan te sporen tot ondernemerschap. Dat kent een wisselend succes. Studenten van hogescholen zijn vatbaarder dan studenten aan de universiteiten. Ook de interfacediensten van de universiteiten kunnen een rol spelen. Een aantal universiteiten heeft een cursus ondernemerschap in het curriculum, anderen moedigen ondernemerschap aan via de stages. Met het Baelandprogramma hoopt de minister nog wat meer te kunnen doen.

Voor de brugprojecten komt er een actieplan ter bevordering van samenwerking en coördinatie van de projecten ondernemerschapsbevordering. Zo gauw dat klaar is, zal het bezorgd worden aan de parlementsleden.

In 2003-2004 moest het beleidsdomein Economie het stimuleren van ondernemerschap nog duwen terwijl Onderwijs het nu helemaal omarmd heeft. Dat bleek trouwens op de samenkomst van beide sectoren onder impuls van de Koning Boudewijnstichting. Alleen blijven de resultaten beperkt. De minister wil dus samen met het parlement op zoek naar diepgang en meer resultaten.

De Vlerickschool maakt thans een evaluatierapport over BEA. Ze hoopt daar rond de jaarwisseling over te beschikken. Ze is verbaasd over de blijvende kritiek over de webapplicaties die volgens haar heel performant zijn. Ook de aanvragers zijn daarover positief. Die kritiek is dus waarschijnlijk overtrokken. Ze kan echter wel de kritiek op het instrument zelf volgen en benadrukt het belang van de evaluatie die van BEA gemaakt wordt.

De Raad van State heeft een negatief advies gegeven over het preventieve bedrijfsbeleid met name met betrekking tot de installatie van een raadgevend comité dat het preventief bedrijfsbeleid moet opvolgen. Er was nochtans een breed gedragen advies van de SERV. De minister gaat na hoe het nu verder moet.

Voor het beheer van de middelen van EFRO bestaat het comité van toezicht.

Het project ondernemersvriendelijke gemeente eindigt op het einde van het jaar. Er zijn tien concrete projecten waarbij de lokale overheid gestimuleerd wordt om een efficiënte dienstverlening voor kmo's te organiseren. Die projecten gaan over de volgende thema's: hinder door openbare werken, fiscaal beleid, informatiedoorstroming tussen gemeenten en ondernemers, openbedrijvendag voor gemeenten, benchmarking en coaching tussen gemeenten, ruimte voor ondernemen en integraal vergunningsaccountmanagement, screening van gemeentelijke dienstverlening, handleiding lokale economie, kenniscentrum, centrummanagement en distributiebeleid. Die projecten worden via samenwerkingsprotocollen voortgevoerd. De voortzetting van de projecten gebeurt op basis van een evaluatie door het agentschap Economie.

Het centrummanagement omvat ook het buurtwinkelbeleid. Op 23 juni 2006 werd een oproep buurtwinkelbeleid gelanceerd. Er werden echter slechts vier projecten ingediend. Waarvan de budgettaire weerslag beperkt was tot 12.000 euro, namelijk viermaal 3000 euro. De ingediende projecten situeerden zich in Lommel, Leopoldsborg, Brugge en Vilvoorde.

Wat de A350 betreft, heeft minister Marcourt in een Franstalige krant een aanbod gedaan. Hij is het eens met de 56 percent voor de A350 maar vraagt dan wel dat het saldo van de A380 naar Wallonië en Brussel gaat. De minister heeft geantwoord dat de 56 percent geldt voor alle dossiers. Er is dus nog geen akkoord. Maar dat is voor Vlaanderen iets minder urgent. Vlaanderen heeft immers het NRC-fonds.

II. BEVOEGDHEID WERK VAN DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

De bevoegdheid Werk van de heer van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming heeft betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: Artikelen 12 (begrotingsprogramma JD en ba 33.03 van begrotingsprogramma JE), 29 en 129;

Begrotingstabel – afdeling I: Programma's JA, JB JD, JE (ba12.39 en 33.03) en VH;

Begrotingstabel – afdeling V: Herplaatsingsfonds.

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Werk – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-2008, nr. 1423/1) besproken.

II.1. Toelichting door de minister

Eerst geeft de *minister* een toelichting bij zijn beleidsbrief, die hij de ondertitel 'De paradox van de schaarste' meegaf.

Vlaanderen kende in 2006 een sterke economische groei, die zich ook in 2007 lijkt door te zetten. Dat heeft zich vertaald in een betekenisvolle daling van de werkloosheid. Voor het eerst daalde de werkloosheid bij allochtonen even sterk als bij autochtonen en daalde de werkloosheid bij 50-plussers licht. Dit stemt hoopvol. De nieuwe aanpak, die geleidelijk vorm kreeg met de Nationale Werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 en de Vlaamse 'sluitende aanpak', speelt samen met de conjunctuur ongetwijfeld een rol in dit gunstige resultaat.

De minister zegt dat men echter niet te vroeg victorie mag kraaien. De deelname van ouderen, personen met een handicap en allochtonen op de arbeidsmarkt blijft in Vlaanderen (te) laag. We worden meer en meer geconfronteerd met een 'paradox van de schaarste': aan de ene kant vacatures die moeilijk ingevuld geraken, aan de andere kant reservoirs van talent en ervaring die we niet aanspreken; aan de ene kant openstaande vacatures in Vlaanderen, aan de andere kant nog massieve werkloosheid in Brussel en grote delen van Wallonië. De komende jaren zullen we meer en meer te maken krijgen met schaarste aan arbeidskrachten. Deels is dit een onvermijdelijk demografisch gegeven, maar deels is deze schaarste onze eigen creatie. Ze is het resultaat van hardnekkige vicieuze cirkels op de arbeidsmarkt en in de brede samenleving, waardoor met name ouderen en allochtonen de weg naar de arbeidsmarkt niet meer terugvinden of niet vinden. Het gaat om vicieuze cirkels waarbij feitelijke tekortkomingen (inzake opleiding, bijvoorbeeld) en vooroordelen elkaar voeden en versterken. Het beleid moet deze vicieuze cirkels breken. Dat is geen gemakkelijke opdracht. Vlaanderen moet op allerlei fronten tegelijk in actie.

Succeservaringen moeten fatalisme en vooroordelen ondermijnen en tenslotte uit de wereld helpen. Niet alleen moet ervoor gezorgd worden dat de reële drempels naar werk voor kansengroepen worden weggenomen (met concrete instrumenten, zoals een tewerkstellingspremie), steeds meer moeten ook mentale drempels worden wegenomen.

De minister zegt dat zijn beleid daarom gestoeld is op twee pijlers. Allereerst moeten zoveel mogelijk werkzoekenden doorstromen naar een duurzame job, in het bijzonder ouderen, personen met een arbeidshandicap en allochtonen. In 2006 lanceerde hij daarvoor, samen met de sociale partners, het Meerbanenplan. Hiermee werden een aantal bakens uitgezet. Deze initiatieven staan inmiddels op sporen en worden op kruissnelheid gebracht. Sommige acties worden zelfs al versterkt. Zo worden interessante ingrediënten van de meer intensieve aanpak van hardnekkige jeugdwerkloosheid in dertien steden en gemeenten uitgebreid tot een jeugdwerkplan voor heel Vlaanderen (zowel geografisch als qua doelgroep).

Samen met minister Van Brempt, gaat de minister het komende jaar ook bijzondere aandacht besteden aan de integratie van personen met een handicap op de arbeidsmarkt. Na de organisatorische overdracht van het welzijnsdomein naar werk is het de hoogste tijd

zich te richten op het instrumentarium om personen met een arbeidshandicap effectief in te schakelen op de arbeidsmarkt, ondermeer via trajecten op maat en via een eenvoudige loonkostenmaatregel die werkgevers stimuleert om personen met een arbeidshandicap aan te werven.

Ook in het kader van de sluitende aanpak worden in 2008 de grenzen verlegd. Er moet op zoek worden gegaan naar nieuwe formules om mensen, die op het eerste zicht moeilijk toeleidbaar zijn naar de arbeidsmarkt – in het bijzonder mensen die kampen met een welzijnsproblematiek – zoveel mogelijk kansen te geven op inschakeling.

Maar, zoals gezegd, het beleid moet meer doen dan enkel toeleiden naar werk. Daarom zet de minister ook in op talentontwikkeling en talentherkenning, zodat iedereen zijn of haar eigen waarde beter kan herkennen en weergeven. Dat wordt bijvoorbeeld gedaan via de competentieagenda, waarover de minister in mei 2007 een akkoord sloot met de sociale partners. De overheid en de sociale partners gaan voor tien prioriteiten inzake competentieontwikkeling. Er wordt volop ingezet op instrumenten om mensen te ondersteunen in hun loopbaan. Dat vormt een belangrijke uitdaging.

Die samenwerking met anderen is essentieel. Pas als erin geslaagd wordt die drempels in alle lagen en in alle ‘belendende percelen’ van de Vlaamse arbeidsmarkt weg te nemen, zal de aanpak succesvol blijken. Zo hecht de minister groot belang aan interregionale samenwerking: op dat vlak zijn met de Brusselse en Waalse collega’s al enkele goede stappen gezet, maar er is meer nodig. Ook met het onderwijs zijn belangrijke afspraken te maken. Een groot luik van de competentieagenda gaat al over onderwijs, maar er zijn stevige wederzijdse engagementen nodig tussen onderwijs en de sociale partners om hiervan echt een succes te maken. Het onderwijsveld beseft overigens goed dat de ‘tienkamp voor gelijke onderwijskansen’ niet stopt nadat studenten de deur van een onderwijsinstelling achter zich dichttrekken. Niet voor niets gaat de tiende proef van deze tienkamp expliciet over discriminatie op de arbeidsmarkt.

Als iedereen mee aan de kar trekt, kan Vlaanderen erin slagen deze paradox van de schaarste aan te pakken en iedereen, afhankelijk van zijn of haar capaciteiten, de kans geven op volwaardige deelname aan het leven op de arbeidsmarkt, zo besluit de minister.

Vervolgens licht de minister zijn begroting toe.

Budgetstructuur

Het duiden van de budgetverschuivingen binnen de begroting voor Werk is moeilijk omdat vanaf 2008 de begrotingstructuur, meer bepaald de programma-indeling en aanduiding en groepering van kostenplaatsen, op een nieuwe leest is geschoeid met de bedoeling aan te sluiten bij de nieuwe organisatiestructuur ingevolge de implementatie van BBB. Daarom is het nuttig even stil te staan bij de nieuwe programma indeling voor het domein werk en sociale economie.

Tot aan de begroting van 2007 waren er drie programma’s onder organisatie-afdeling 52, te weten programma 52.1 beroepsopleiding (exclusief budget VDAB voor beroepsopleiding), het programma 52.2 middenstandsvorming (dotatie voor SYNTRA Vlaanderen) en het meest omvattend programma 52.4 Werkgelegenheid dat de overige beleidskredieten Werk en Sociale Economie inhield.

Vanaf de begroting 2008 vindt men de begroting WSE onder beleidsdomein J met als onderliggende programma’s: ‘JA’ apparaatskredieten omvattend van de ‘ministeriediensten’ van het beleidsdomein, dus van het departement en het subsidie-agentschap WSE, ‘JB’ bedoeld voor provisies, ‘JD’ inhoudend de beleidskredieten Werk en ‘JE’ met de beleidskredieten voor Sociale Economie. Dat laatste valt hoofdzakelijk onder bevoegdheid van minister Kathleen Van Brempt.

Programma JA apparaatskredieten

Werkingsmiddelen die tot 2007 verspreid waren over functionele (52.4) en bestaansmiddelen programma’s (90.9) die dikwijls nog niet uitgesplitst waren tussen de nieuwe entiteiten departement en subsidieagentschap WSE zijn nu gebundeld in dit ene programma met op basisallocatie niveau een opsplitsing per entiteit.

Het departement profileert zich als een beleidscoördinatiecentrum op vlak van Werk en Sociale Economie, waarbij naast het ontsluiten van kennisbronnen en de uitbouw van een beleidsnetwerk ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling ook het handhavingsbeleid een belangrijke opdracht vormt. Om

deze opdrachten kwalitatief te kunnen waarmaken werd het personeelsbestand verhoogd (bijvoorbeeld het op peil brengen van het Inspectiecorps dat 37 inspecteurs in buitendienst telt, de uitbouw van een kenniscel Leeftijd en Werk, de betere arbeidsmarkt-monitoring via een geëigend team enzovoort). Via uit de provisie Meerbanenplan bij de begrotingscontrole 2007 recurrent overgedragen middelen kan vanaf 2008 deze uitbouw verder geconsolideerd worden.

Het Vlaams subsidieagentschap zorgt voor correcte uitvoering van de Vlaamse tewerkstellingsmaatregelen en vormt sinds BBB een beheers- en betaling-draaischijf van het werkbeleid.

De enig echt significante kredietverhoging (2 miljoen euro) binnen de apparaatskredieten situeert zich op vlak van ICT. De minister wil fors inzetten op de informatisering van zijn diensten, het stroomlijnen van de werkprocessen en het invoeren van de principes van e-government. Centraal daarbij staat een verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening naar burgers en bedrijven toe en het efficiënter organiseren van de backoffice. Voor het subsidieagentschap WSE en het departement WSE samen vergt dit in 2008 2,6 miljoen (waarvan 2 miljoen extra budget, het saldo geput uit recurrent krediet). Deze middelen zullen enerzijds ingezet worden in het WS10-programma en anderzijds in de ontwikkeling van werk.be tot een portaalsite voor alles wat met werk en sociale economie te maken heeft (samen met de inzet van al recurrent aanwezig ICT budget betreft).

Het veranderingsprogramma WS10 is gericht op het optimaliseren en informatiseren van de interne werkprocessen binnen het agentschap en het departement. In 2008 zullen de diversiteitsplannen, het ervaringsbewijs, het inspectiedossier, de aanmoedigingspremies en de maatwerkbedrijven geïnformatiseerd worden. Informatisering betekent vooral dat er bij de dossierbehandeling maximaal zal gewerkt worden met informatie die reeds in het bezit van de overheid is, de zogenaamde authentieke bronnen zoals de Kruispuntbank Ondernemingen of de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. De klanten zullen dus nog zeer weinig gegevens zelf moeten aanleveren. Binnen het WS10-programma wordt ook de omslag gemaakt naar elektronische dossiers voor de klanten. Via de portaalsite werk.be zullen klanten hun eigen dossiers kunnen beheren en aanvragen. Zo zullen ondernemingen een diversiteitsplan elektronisch kunnen aanvragen en opvolgen en zal de burger met zo weinig mogelijk administratieve last een aanmoedigingspremie kunnen aanvragen.

Werk.be moet voor de minister op termijn uitgroeien tot een portaal voor werk en sociale economie in Vlaanderen. Het is een unieke samenwerking tussen alle entiteiten van het beleidsdomein WSE (VDAB, SYNTRA Vlaanderen, ESF-agentschap, Departement WSE en Vlaams Subsidieagentschap WSE). Men kan er enerzijds zijn dossiers raadplegen maar anderzijds ook informatie (en berekeningen) over bijvoorbeeld tewerkstellingsmaatregelen zoeken (de zogenaamde 'front office' -tewerkstellingsmaatregelen) of informatie over werken en opleidingen.

Deze bijkomende investeringen in ICT (ook in volgende jaren nog aan te houden) zijn nodig om de diensten te laten uitgroeien tot performante, klantvriendelijke organisaties waar de klant centraal staat.

Programma JB provisie

Provisies houden middelen in die middels een regeringsbesluit in de loop van het begrotingsjaar nog zullen worden overgeheveld naar de gepaste kostenplaatsen. Vanaf de Begroting 2008 moeten zij worden opgenomen in een apart programma.

Voor Werk gaat het om één provisioneel krediet ter dekking van de uitgaven in uitvoering van het Vlaams Meerbanenplan. Daar waar de initiële begroting 2007 nog een provisie Meerbanenplan inhield van 41,6 miljoen euro gaat het in 2008 (na recurrente overheveling bij begrotingscontrole 2007) nog om 11,9 miljoen euro. Deze middelen zullen overgeheveld worden ondermeer voor de verdere uitrol in 2008 van de Competentieagenda die de regering in mei van dit jaar besliste en die actievoering inhoudt niet alleen op het vlak van Werk en Sociale Economie, maar ook van Onderwijs.

Programma JD Werk

Onder dit programma zijn de beleidskredieten voor Werk – in totaal 934 miljoen euro verspreid over de diverse kredietsoorten – terug te vinden.

Omvangrijke kredieten binnen dit programma vormen de dotaties voor de EVA's VDAB en SYNTRA Vlaanderen. Machtigingen en subsidies voor het ESF agentschap en voor het herplaatsingsfonds. Respectievelijk gaat het om 414,7 miljoen euro voor VDAB, 56,6 miljoen euro voor SYNTRA, 18,9 miljoen euro voor ESF cofinanciering en 6,8 miljoen

voor outplacementbegeleiding en herstructurering via het Herplaatsingsfonds.

De betalingen in het kader van de traditionele tewerkstellingsprogramma's (gesco's, zowel bij overheden als vzw's, WEP+, DAC) vergen in 2008 351,14 miljoen euro voor 29.426 VTE's, deze middelen worden beheerd door het IVA Vlaams subsidieagentschap WSE.

Het departement van zijn kant realiseert een 'omzet' van 20,2 miljoen euro vooral voor de ondersteuning van het diversiteitsbeleid, de financiering van sectorconvenanten en van de subregionale samenwerkingsverbanden..

De belangrijkste beleidsmatige wijziging aan de ontwerpbegroting 2008 van de VDAB zijn:

- de toevoeging van meer middelen vanuit de competentieagenda voor veralgemening aanpak voorzien in het actieplan jeugdwerkloosheid (het extra budget hiervoor stijgt van 2,0 tot 4,5 miljoen euro) en uitbreiding opleidingscheques werknemersopleidingen in afwachting van een evaluatie van de maatregel (quasi status quo extra budget, zijnde 1,05 miljoen euro in 2008 tegenover 1,0 miljoen euro in 2007);
- de inpassing in de VDAB-begroting van de ESF-tendering in het kader van het Operationeel Programma ESF 2007-2013 (geeft 3,9 miljoen extra in 2008).

Verder worden de werkmiddelen voor de VDAB licht verhoogd ondermeer om de stijgende anciënniteitskost van het eigen personeel te kunnen dekken (plus 1,2 miljoen euro).

In 2008 zal de VDAB 'corporate' werken aan de volgende drie prioriteiten:

- focus op werk: de VDAB richt zich volledig op werk. Begeleiding en opleiding staan in functie van toeleiding naar werk;
- kansengroepen: de vertegenwoordiging van kansengroepen (ouderen, laaggeschoolden, personen met een arbeidshandicap, allochtonen) in de dienstverlening van VDAB moet omhoog;
- kansenberoepen: ook de moeilijk in te vullen vacatures zijn kansen voor tewerkstelling.

De dotatie voor het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen stijgt van

52,8 miljoen euro in 2007 naar 56,6 miljoen euro in 2008. Het leeuwenaandeel van deze dotatie is bestemd voor de enveloppenfinanciering van de plaatselijke SYNTRA.

De verhoging was nodig voor de verlichting van de prefinancieringsdruk (plus 1,5 miljoen euro) en voor de financiering van de groei van de opleidingsactiviteiten van deze plaatselijke centra. De draaischijf ondernemersvorming welke gestalte geeft aan het doelgroepenbeleid vergde een extra input (in het kader van het Meerbanenplan) van 325.000 euro.

Voor wat het ESF-agentschap Vlaanderen betreft, ging vanaf dit jaar de nieuwe programmaperiode 2007-2013 van start en schakelde Vlaanderen zich in het ESF doelstelling 2- programma.

Een belangrijke aanzet werd dan ook in 2007 gegeven met bundeling op één vastleggingsmachtiging van de Vlaamse cofinanciering vanuit Werk voor dit programma. Waar deze in 2007 goed 17 miljoen euro inhield stijgt zij tot 18,9 miljoen euro in 2008.

Dit laatste bedrag maakt nog abstractie van middelen (7,5 miljoen euro) die in de loop van 2008 zullen bijgeplaatst worden uit provisie voor de consolidatie van de maatregelen in het kader van de competentieagenda (meer gediversifieerde trajecten in het kader van loopbaanbegeleiding, uitbouw van competentiebeleid binnen sectoren) en in het kader van de uitrol van andere maatregelen van het meerbanenplan (brug- en voorttrajecten en alternatief leren).

II.2. Bespreking

De heer *Jan Laurys* zegt dat het in tijden van hoogconjunctuur logisch is dat het beleid zich concentreert op de groepen die minder vertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt: ouderen, jongeren, laaggeschoolden, gehandicapten, allochtonen. Hoewel die laatste groep wel een inhaalbeweging gedaan heeft. De beleidsbrief is goed geschreven en overzichtelijk. Ook de toonzetting is goed, niet triomfalistisch maar pragmatisch. Het is goed dat de VDAB-statistieken vergeleken worden met Eurostatgegevens.

Inzake arbeidsmarktbeleid zijn de bakens uitgezet. De strategische en de operationele doelstellingen worden nu uitgevoerd, onder meer het werkgelegenheidsakkoord en het meerbanenplan. Dat vergt wel een voortdurende bijsturing en alertheid. Trouwens, het aantal faillissementen en herstructureringen stijgt.

Opmerkelijk probleem is inderdaad de werkzaamheidsgraad. Het is merkwaardig dat Vlaanderen er niet in slaagt om die op te trekken. Een werk-

zaamheidsgraad van 70 percent in 2010 zal allicht niet haalbaar zijn. Ook de daling van de participatie aan levenslang leren, ondanks de inspanningen, is merkwaardig. Het zijn vooral jongeren en hooggeschoolden die bijscholen. Die scheeftrekking is licht gecorrigeerd, maar de doelgroep waarvoor alle inspanningen in eerste instantie bedoeld zijn, wordt niet bereikt.

Voorts is er de opdroging van de arbeidsmarkt. Waar er in Wallonië 29,6 werkzoekenden per vacature zijn, is dat in Vlaanderen 3,4. Een gedifferentieerd arbeidsmarktbeleid is dus nodig. Dat zou een van de aspecten moeten zijn van de formatiedebatten voor een federale regering. Over het thema migratie is er al een deelakkoord. Het is een wankel evenwicht tussen het toestaan van immigratie van hooggeschoolden en beoefenaars van knelpuntberoepen en de zorg voor de eigen werkzoekenden. De eigen arbeidsreserve mag niet op de achtergrond verdwijnen.

Momenteel geldt een overgangsregeling voor migratie uit de nieuwe EU-lidstaten. Binnenkort moet de arbeidsmarkt volledig opengesteld worden. Bij een ernstige ontwrichting van de arbeidsmarkt kan een lidstaat beschermende maatregelen nemen. Zijn op dat vlak al stappen gezet? Is er een evaluatie bezig? Heeft de minister al een zicht op de nieuwe aanpak?

De fractie van de spreker blijft een voorstander van de sluitende aanpak. Het is goed dat de overheid zich inspant om werkzoekenden kansen te bieden. Als werkzoekenden onvoldoende inspelen op het aanbod, is het transmissiebeleid veel rechtvaardiger dan de blinde toepassing van artikel 80. De kritiek weerklinkt echter dat het aantal sancties en transmissies sterk toeneemt. Om die kritiek te ondervangen moeten de huidige transmissies vergeleken worden met de vroegere transmissies én de vroegere schorsingen op basis van artikel 80. Uiteindelijk is er nu een grotere uitstroom vóór transmissie. Dat is ook een positief effect van de sluitende aanpak.

Een ander discussiepunt gaat over het al dan niet betrekken van kortdurige werkzoekenden bij de sluitende aanpak. De spreker verwijst naar de voorlopige versie van een studie van Bruno Van der Linden, van het IRES van de Université Catholique de Louvain. Die onderzoeker meent dat tewerkstellingsbeleid een afweging tussen kosten en baten vergt. Hij pleit ervoor om de middelen vooral in te zetten voor die groepen die het nodig hebben en niet voor groepen die allicht sowieso werk vinden.

Grote aarzeling blijft bestaan over de harde kern van 20 percent moeilijk te plaatsen werklozen. Enerzijds is er het besef dat een groot deel van die restgroep

onmogelijk in het normale economische circuit aan de slag kan. De spreker beseft dat er mogelijkheden zijn in de sector welzijn en in de sociale economie maar vraagt zich af of er toch geen alternatieven moeten komen. Het beleid mag die groep niet laten vallen maar heeft een activeringsbeleid zin?

De aanpak van de jeugdwerkloosheid in het steden- en gemeentepan wordt op 1 januari 2008 veralgemeend voor alle jongeren in Vlaanderen. Op welke evaluatie is die veralgemening gestoeld? De spreker heeft bij vorige discussies al gepleit voor de berekening van een netto-effect van de tewerkstellingsmaatregelen. De studie van het 'Danish Economic Council' over het arbeidsmarktbeleid heeft uitgewezen dat de kosten de baten overschrijden met 400 miljoen euro. Bij de invoering van nieuwe maatregelen is het dus beter om oude maatregelen af te schaffen. Niet elke maatregel is immers positief en een opeenstapeling van maatregelen staat gelijk aan verspilling. Het Steunpunt Werk en Sociale Economie heeft een onderzoekslijn over activerend arbeidsmarktbeleid.

De oudere werkzoekenden, de 50-plussers, blijven een risicogroep. De tewerkstellingspremie heeft niet het gewenste effect. Als de premie echter niet aangevraagd wordt, worden er ook geen middelen aan besteed. In die zin bestaat er geen gevaar van verspilling. Het nut ervan moet wel worden beoordeeld.

Het is prima dat getracht wordt om de tewerkstellingsondersteunende maatregelen in het eenheidsdecreet (decreet Maatwerkbedrijven) op te nemen. De spreker hoopt echter dat die evolutie geen bijkomende vertragingen zal veroorzaken. Bij de bespreking van de beleidsbrief Sociale Economie heeft zijn fractie ook al zijn bezorgdheid geuit dat het eenheidsdecreet vooruitgeschoven wordt. Het is goed dat cao 26 en de Vlaamse integratiepremie een plaats krijgen in het eenheidsdecreet. Voor mensen met een arbeidshandicap komt er GIBO, de aangepaste vorm van een IBO. Wat houdt dat precies in?

De sectorale screenings zijn een goed initiatief en dat niet alleen voor de werkzoekenden. Ook om de perceptie van de arbeidsmarktparadox weg te werken, is het goed dat de cijfers van de werkloosheid door die screenings uitgezuiverd worden. Het initiatief van de bouwpool is heel goed. Zijn er al resultaten van de sectorale screening van de horeca? Zal men op dezelfde manier tewerk gaan als in de bouwsector? Zal het mogelijk zijn om uitspraken te doen over de arbeidsmarktparadox in die sector?

Het afschaffen van de premie voor knelpuntberoepen is een goed voorbeeld van wat de spreker hiervoor bedoelde met oude maatregelen die niet goed

werken. Als een tewerkstellingsmaatregel niet werkt, moet die afgevoerd worden. Als de instapmaatregel niet blijkt aan te slaan, zou hetzelfde moeten gelden. Dat getuigt van een gezond beleid.

Om de werkloosheidsvallen te bestrijden, is het goed dat de kosten voor kinderopvang en verplaatsing vergoed worden. Alleen moet erover gewaakt worden dat het probleem niet verschuift en werkzoekenden in een soort opleidingsval terechtkomen. Als de voordelen bij opleiding niet langer gelden bij tewerkstelling, kan dat de overstap immers bemoeilijken.

De spreker stelt vast dat het aantal faillissementen en herstructureringen toeneemt. In principe financieren de betrokken bedrijven het herstructureringsfonds, tenzij ze solvabel zijn. Het mag echter niet zo zijn dat bedrijven een collectieve kost afwentelen op de overheid. Een goede controle is moeilijk maar nodig. Het is goed dat er een draaiboek voor herstructureringen komt. Kennis van de procedures is nuttig voor alle betrokkenen.

De spreker staat wantrouwig tegenover het verhogen van de werkbaarheid. Uit de cijfers blijkt dat 54 procent van de werkenden geen werkbaarheidsprobleem heeft. Dat is een heel goed resultaat. Er is immers altijd een achterdochtige categorie die anticipeert op het verwijt niet hard genoeg te werken of te weinig verantwoordelijkheid te nemen, en dus toch maar zegt stress te hebben. Wat zijn de resultaten van de twaalf proefprojecten over de innovatie? In oktober is er een nieuwe oproep gelanceerd. Hoe is de respons daarop? Om welk soort projecten gaat het?

Tot nog toe is de competentieagenda vrij abstract gebleven. Het is dus goed dat de tien prioriteiten uitgewerkt en uitgevoerd worden. De spreker leest dat voor de competentieagenda 38 miljoen euro uitgetrokken wordt. Gezien dat grote bedrag mag de agenda niet beperkt blijven tot een intellectuele oefening. Hij vreest dat de verwachtingen te hoog gespannen zijn.

Een van de voorstellen van het competentiebeleid is oudere werknemers in te zetten als mentor. De spreker vraagt zich af hoeveel oudere werknemers dat kunnen. Mentorschap vergt speciale attitudes en competenties. Sommige werknemers zijn op het einde van hun carrière aan het einde van hun Latijn.

Het versterken van eerder verworven competenties (EVC) is op zich een goede zaak. Soms heeft het lid echter de indruk dat het vooral gaat om jobs waar-

voor ongeschoolden altijd in aanmerking komen. EVC is nuttig voor iemand die bijvoorbeeld voldoende lang als kapper gewerkt heeft waardoor hij dezelfde competenties verworven heeft dan iemand die de opleiding gevolgd heeft. De vraag is of EVC's evenveel zin hebben voor beroepen zonder diploma-vereisten zoals een verhuizer-inpakker. Is het nuttig om een procedure met standaards en erkenningen uit te werken, terwijl dat niet echt een invloed heeft bij de aanwerving? Voor de spreker moeten de EVC's gelden voor iemand die een diploma gemist heeft. Door ervaring kan hij dezelfde behandeling krijgen als iemand met een diploma.

Bij de competentieagenda krijgen de niet-arbeidsmarktgerichte prioriteiten veel aandacht. Hoe moet de verwijzing naar de studie- en beroepskeuze begrepen worden? Is er geen tegenstelling met de aanpak in het onderwijs? Om het watervalstelsel te vermijden wil men daar de definitieve beroepskeuze in het onderwijs zo lang mogelijk uitstellen. Nu lijkt het of men de keuze wil versnellen. De spreker verkiest de juiste keuze op het juiste moment boven een snelle keuze.

De heer Laurys is enthousiast over het werkplekleren. Ervaringsgericht leren is een meerwaarde. Een behoeftedekkend aanbod van stages en werkervaringsplaatsen is fundamenteel. SYNTRA-Vlaanderen constateert een daling van de leertijd, nochtans een vorm van werkplekleren. Het is misschien nodig na te gaan of de leerlingen wel degelijk leren op de werkplek en geen goedkope arbeidskrachten zijn. Er zijn signalen dat de leertijd niet voldoet aan de verwachtingen.

Er is een ingewikkeld systeem voor onderwijs met behoud van de werkloosheidsuitkering. Slechts een paar van de VDAB-opleidingen geven daar recht op. Misschien is het goed dat te verruimen tot andere erkende opleidingen. Het stuiten van de anciënniteit van de werkloosheid is misschien een goed motief om een studie aan te vatten. Als een werkloze, tijdens zijn opleiding, toch doorstoot naar de tweede en de derde periode van de werkloosheid, zal hij niet geneigd zijn om een studie aan te vatten. Daarom is het nodig dat het volgen van een opleiding die doorstroming blokkeert.

De spreker vervolgt met de partnerschappen met de andere overheden. Hij vindt het spijtig dat deze commissie vier jaar gediscussieerd heeft over de SERR's en de RESOC's terwijl een en ander nu toch moeizaam op gang komt. Er is geen sprake van een goede

doorstart. Hij blijft betreuren dat de instrumenten niet een klein beetje bijgestuurd werden in plaats van de fundamentele herschikking die is doorgevoerd. Daardoor is de dynamiek uit het lokale arbeidsmarktbeleid genomen.

De heer *Bart Van Malderen* heeft een andere algemene appreciatie van de arbeidsmarktsituatie. Vlaanderen zit niet op rozen en moet zich uit bittere noodzaak concentreren op een aantal doelgroepen om de welvaart en het welzijn te bewaren. Dat geldt zeker als de Vlaamse arbeidsmarktsituatie getoetst wordt aan de Lissabondoelstellingen en de Barcelona-norm. Al twee jaar daalt de participatie aan levenslang leren. Daarenboven is er een onevenredige spreiding tussen hoog- en kortopgeleiden. Ondanks alle inspanningen blijft het probleem met de activiteitsgraad bestaan. Dat probleem vloeit grotendeels voort uit een zeer ongelijke participatie.

De werkloosheid bij allochtonen vertoont nu ook een daling. Het succes van het beleid zal pas blijken als het principe van 'last-in-first-out' in conjunctureel mindere periodes, doorbroken wordt. De minister wijst terecht op de dalende werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden. Ook arbeidsgehandicapten profiteren heel wat minder van de gunstige conjunctuur en van het conjunctuurversterkende beleid. De binnenlandse consumptie is immers mee de motor, maatregelen als de dienstencheques spelen dus wel degelijk een versterkende rol.

De minister en de regering plaatsen tegenover die uitdagingen een hele batterij maatregelen. Als blijkt dat die niet efficiënt genoeg zijn, aarzelt de minister niet om in te grijpen. De fractie van de spreker heeft zich al herhaaldelijk positief uitgelaten over het getrapte begeleidingsmodel van de VDAB. De spreker beschouwt dat als een vorm van vasthouden, beter dan steriel mensen te schrappen. Dat is een belangrijke verwezenlijking van de regering.

De tweespalt tussen een algemene of doelgroepbenadering van VDAB duikt geregeld op. Uit de beleidsbrief heeft de spreker begrepen dat, in weerwil van wat soms beweerd wordt, enkel de arbeidsgehandicapten nog oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers. Maar ook voor andere groepen blijven inspanningen nodig.

'Tendering' is een nieuwe begeleidingsvorm van langdurige werklozen. Ongeveer 43 percent stroomt uit naar werk. Gezien de specificiteit van de doelgroep, mensen die langer dan vijf jaar op zoek zijn naar werk, is dat geen slecht resultaat. Beschikt de minis-

ter over cijfers waar de overblijvenden naar toe gaan? Is er een tussentijdse uitval?

De sluitende aanpak heeft een harde kern werklozen van 15 tot 20 percent blootgelegd. Ook bij de bespreking van de beleidsbrief sociale economie is opgemerkt dat die doelgroep allicht nog specifiekere vormen van begeleiding nodig heeft. Lokale diensteneconomie, sociale economie, arbeidszorg volstaan niet. Als er een beter zicht komt op langdurige werkzoekenden met een ernstige medische, mentale, psychische en of psychiatrische problematiek, zullen allicht andere vormen nodig zijn met een groter accent op zorg dan op arbeid.

Uit het debat over de jeugdwerkloosheid onthoudt de spreker dat de aanpak dient te worden uitgebreid. Hij verheugt zich ook op de verdiepingsinitiatieven en de meer individuele aanpak. De uitstroom naar duurzaam werk blijft een belangrijk aandachtspunt. De spreker wijst erop dat 90 percent van de transitie gebeuren omdat de werkzoekende niet komt opdagen. Heeft de minister een idee waarom die personen niet komen opdagen? Peilen naar de reden zou oneigenlijke doorverwijzing vermijden.

Voor de oudere werkzoekenden is er behoefte aan een mentaliteitswijziging. Vooreerst moeten werkgevers overtuigd worden van het nut om werk aan te bieden aan mensen met ervaring. Een stijgend reëel aanbod zou de motivatie van de oudere werkzoekenden zeker verhogen. Misschien is het goed om te werken met positieve ervaringen.

Gezien de goede conjunctuur voorbijgaat aan de arbeidsgehandicapten, dient hun tewerkstelling ook, maar misschien niet in de eerste plaats, in de sociale economie te gebeuren. Heel wat vacatures kunnen perfect ingevuld worden door iemand met een arbeidshandicap. De spreker verwijst naar de Arbeidskamer in Wenen waar er op iedere verdieping iemand met een handicap werkt. Ook in de administratie is heel wat ruimte. Werkgelegenheid van de arbeidsgehandicapten bevindt zich het best zo dicht mogelijk bij het normale economische circuit. Daarom is de spreker gecharmeerd door een aantal initiatieven van de minister, zoals het aanpassen van arbeidsposten en het subsidiëren van de loonkost. Er is ook het project 'supported employment'. In een opdrogende arbeidsmarkt is daar nog heel wat ruimte.

Wat diversiteit en diversiteitsplannen betreft, wil de minister Jobkanaal activeren. Er is al een protocol tot 2009. Ook het ondernemingsplatform diversiteit

en de diversiteitsconsulenten kunnen een trekkersrol spelen.

Ondanks alle pogingen is er een reële discriminatie op de arbeidsmarkt. Het debat over de interimsector heeft louterend gewerkt omdat het de problemen scherp heeft blootgelegd en omdat er een strenge aanpak tegenover geplaatst is. De reacties uit de sector bewijzen dat een strenge maar rechtvaardige aanpak leidt tot zelfregulering.

Het spiegelbeeld van de onevenwichtige participatie is de arbeidsmarktparadox. De minister past terecht een no-nonsenseaanpak toe. Wat niet werkt, schaft hij af en tracht hij te integreren in algemenere projecten zoals de knelpuntberoepenpremie. De minister kondigt ook een evaluatie aan van de instapopleiding. Werkervaring is belangrijk. De minister bereidt een decretale verankering van WEP+ voor.

IBO wordt ondanks de vele stopzettingen positief geëvalueerd. Desondanks zou het goed zijn om het geheel goed op te volgen. De voortdurende commentaar lijkt voort te vloeien uit ongelijke verwachtingen tussen de aanbieder en de cursist. Het traject is niet altijd even duidelijk. Het is misschien niet helemaal onverwacht als bijvoorbeeld een afgestudeerde in de sociale agogiek een IBO in een vzw voor stadsontwikkeling niet lang volhoudt.

Het is goed dat de inspectie versterkt is en dat er een actieplan is met onder meer intelligente inspecties. De heer Van Malderen is evenzeer blij met het draaiboek herstructureringen. Hij maakt zich meer zorgen dan de vorige spreker over sociale innovatie en werkbaarheid. Ongeveer 53 percent is ontevreden, maar een van de aspecten daarvan is dat ze het werk niet aankunnen. Dat wijst erop dat het model met productiviteit, inzetbaarheid en flexibiliteit aan zijn limieten begint te komen. De twaalf projecten over sociale innovatie zijn dus heel belangrijk. Bestaat daar een evaluatie over? Kan het parlement ook op de hoogte gebracht worden in hoeverre er op de nieuwe oproep ingegaan is?

Wordt er, gezien de lage participatie van 50-plussers aan opleidingscheques, overwogen om meer te sensibiliseren of extra middelen in te zetten? EVC vergt een mentaliteitswijziging maar blijft belangrijk om mensen die om een andere reden dan hun talent, geen diploma verworven hebben, kansen te geven.

Misschien moet eens nagegaan worden of de overheid voor werkplekleren en stages zelf voldoende kansen geeft. Zo vermeldt hij dat het FIT geen sta-

giairs kan aannemen, terwijl dat bij zijn Brusselse en Waalse tegenhangers wel mogelijk is. Allicht telt de administratie nog dergelijke gevallen, waar er geen plaats is voor stagiairs.

Als de minister een dergelijke batterij middelen inzet, is het belangrijk dat die breed gedragen worden. Terecht wijdt de minister een hoofdstuk aan de contacten met de stakeholders. Een belangrijk middel zijn de sectorconvenants. Er is een nieuw model en de sectoren krijgen de kans in te spelen op maatschappelijk verantwoord ondernemen. De minister kondigt ook een aantal contacten aan met de textiel- en de schoonmaaksector. Hoe verlopen die? Maken die sectoren gebruik van de module maatschappelijk verantwoord ondernemen?

De regierol van de lokale overheden bij de werkwinkels wordt heel ongelijk ingevuld. Er zijn veel personeelsswissels die een continu beleid moeilijk maakt, zo stelt de heer Van Malderen ten slotte.

De heer *Roland Van Goethem* zegt dat naast een zeker déjà-vu-gevoel de beleidsbrief ook de zwakte en het falen van de VDAB blootlegt. In zijn inleiding geeft de minister aan dat de daling van de werkloosheid in Vlaanderen te danken is aan de economische groei. De spreker is het daarmee eens, arbeid wordt immers gecreëerd door een goed draaiende economie en niet door een overheidsdienst die slechts nepjobs zonder economische meerwaarde kan voortbrengen. Jammer genoeg laat de invulling van de vacatures nogal wat te wensen over. De eindeloze rij knelpuntvacatures groeit alleen maar aan. De invultijd voor vele vacatures is nu al opgelopen tot 46 dagen. Blijkbaar slaagt de VDAB er niet in om zijn opleidingen in overeenstemming te brengen met het jobaanbod.

De focus op het doelgroepenbeleid is daar niet vreemd aan. Het overgrote deel van de werkzoekenden maakt immers geen deel uit van een doelgroep. De vaststelling dat binnen de kansengroepen, steevast omschreven als allochtonen, ouderen en arbeidsgehandicapten, niet iedereen dezelfde kansen krijgt, blijkt nu ook overduidelijk uit de beleidsbrief. De groep arbeidsgehandicapten is nog niet duidelijk omschreven. Een verduidelijking van het begrip zou nochtans de selectieprocedures van de VDAB vergemakkelijken. Het zou ook een meer doelgerichte begeleiding met meer slaagkansen mogelijk maken. De huidige lichte daling van ongeveer vier percent op jaarbasis is niet bepaald een triomf te noemen. De resultaten sluiten dan ook aan bij de stelling dat een doelgroepenbeleid weinig zin heeft. Elke doelgroep heeft een eigen beleid nodig.

Het is volgens de heer Van Goethem nog triester gesteld met de ouderen. Het valt te betreuren dat de minister er zich bij neerlegt dat zijn beleid voor die categorie volledig faalt. Of is het gewoon een gebrek aan interesse voor de groep? In de beleidsbrief staat dat “50-percentdoelstelling voor arbeidsdeelname bij ouderen onbereikbaar lijkt voor Vlaanderen”. Daarmee is de kous voor de minister af.

Uit de klachten van vele oudere werkzoekenden over hun opvang en begeleiding door de VDAB kan de spreker afleiden dat die groep niet echt een prioriteit is. Zijn fractie vermoedt echter dat het doelgroepenbeleid enkel moest dienen als schaamlapje om positieve discriminatie van allochtonen mogelijk te maken. Voor een deel is die positieve discriminatie mogelijk nog gelukt ook: “tussen september 2006 en september 2007 daalde de werkloosheid bij allochtonen met 19,4 percent”. Ook dat wil de spreker relativeren. In een gunstige conjunctuur met invultijden tot 46 dagen en een verhouding van 3,4 werkzoekenden per vacature, wordt het gezegd dat wie wil werken, werk vindt, meer dan ooit een waarheid. Hoe is het mogelijk dat ondanks de verschillende positieve maatregelen zoals Jobkanaal, de daling bij allochtone werklozen nog steeds onder de algemene werkloosheidsdaling ligt: 19,4 percent tegenover 20,8 percent. Het gebrek aan een degelijke studie over het fenomeen van de vreemdelingenwerkloosheid in Vlaanderen maakt elke vorm van gericht tewerkstellingsbeleid voor die groep onmogelijk. Men blijft zich blindstaren op het axioma van de discriminatie wat enkel steriele debatten met weinig of geen inhoud tot gevolg heeft.

Gelukkig is het niet allemaal kommer en kwel. Een stap in de goede richting is het versterken van de EVC-certificaten. De schoolse opleiding, vooral in de technische beroepen, laat wel eens te wensen over. De beste opleiding voor een stielman is ervaring op de werkplek. De spreker juicht een versterking en eventuele uitbreiding van het systeem dus toe. Onlangs werd er een convenant gesloten tussen het Gemeenschapsonderwijs en Voka. Die moet ertoe leiden dat diegenen die afstuderen in technische opleidingen een betere aansluiting vinden op de arbeidsmarkt.

Ongeveer 3100 IBO's zijn in 2006 op een ongunstige manier stopgezet. Wat houdt een ongunstige stopzetting precies in? Wat gebeurt er nadien met die werkzoekenden? Waar zijn ze terechtgekomen?

De spreker heeft ook bedenkingen bij het samenwerkingsakkoord Vlaanderen-Brussel-Wallonië. Die bedenkingen hebben zowel betrekking op de voor-

rangsregeling als op de financiering. Er worden een reeks maatregelen getroffen gaande van de oprichting van werkwinkels in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot de begeleiding voor taallessen. Welke afspraken zijn er met Actiris en de FOREM gemaakt over de financiering van die projecten? Hij vraagt of Actiris en FOREM ook bijdragen aan de taalopleidingen.

Op pagina 48 van de beleidsbrief staat dat VDAB er zich toe verbindt om 500 IBO's en instapopleidingen en 250 jobcoachings voor te behouden om Waalse werkzoekenden naar Vlaamse vacatures toe te leiden. Op de volgende bladzijde staat dat daarbij op jaarbasis 500 Waalse werkzoekenden zullen worden opgeleid in Vlaanderen en 500 stageplaatsen zullen worden voorbehouden voor Waalse cursisten. Een uitwisseling van vacatures tussen de gewesten lijkt logisch. Het is eveneens aanvaardbaar dat Walen die in Vlaanderen komen werken, een cursus Nederlands volgen waarvan de kosten doorgerekend worden aan de FOREM. Dat zou echter een noodmaatregel moeten zijn, enkel bedoeld om vacatures in te vullen die structureel open blijven staan. De fractie van de spreker is het absoluut niet eens met de twee voorrangsmatregelen. Vlaamse werkzoekenden worden al geconfronteerd met de discriminerende maatregelen uit Jobkanaal en moeten er dit bovenop nemen. De Vlaamse werkzoekende komt dan slechts aan bod bij de Vlaamse VDAB na een reeks bevoorrechte gega-digden.

Voor het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid is er nog veel werk aan de winkel. De zogenaamde sluitende aanpak blijkt minder sluitend te zijn dan doorgaans wordt beweerd. De spreker verwijst naar zijn vorige vragen in de commissie waar de minister geen sluitend antwoord op kon geven.

De knelpuntberoepenlijst groeit aan. De problematische werkloosheid bij ouderen, arbeidsgehandicapten en allochtonen blijft op een alarmerend hoog peil. Vooral door het gebrek aan kennis over het hoe en waarom worden er geen passende maatregelen genomen. Noch in de beleidsbrief, noch in de begroting vindt de spreker de nodige maatregelen terug die aan de gebreken zouden kunnen verhelpen. Zijn fractie zal dus geen van beide goedkeuren.

De heer *Louis Bril* zegt dat er in de voorbije jaren heel wat prima initiatieven genomen zijn. Het is duidelijk dat het einde van de regeerperiode nadert: er zijn weinig nieuwe plannen. Zeer positief is dat het Meerbanenplan op kruissnelheid komt. Dankzij de goede economische situatie, federale fiscale en

parafiscale maatregelen, is het aantal jobs fors toegenomen en het aantal werkzoekenden gedaald. De minister heeft het terecht over de paradox van de schaarste. Bepaalde cijfers tonen inderdaad aan dat de arbeidsmarkt opdroogt. Die hoge schaarste is relatief. Uiteindelijk is de werkloosheidsgraad met 6,7 percent nog een stuk hoger dan de 5 percent van Nederland. Kan de minister een overzicht geven van de resultaten van het Meerbanenplan?

De daling van de werkloosheid is niet eenduidig. Het aantal laaggeschoolde werkzoekenden is fors verminderd met ongeveer een 20.000 eenheden of 15 percent. Het aantal langdurig werkzoekenden nam toe met ongeveer een 4000 eenheden of 7,5 percent. Ook bij de kansengroepen die apart benaderd worden door VDAB, zijn er geen echte verbeteringen. Met uitzondering van de arbeidsgehandicapten is de toestand voor vrouwen, allochtonen, jongeren niet wezenlijk veranderd. De werkzaamheidsgraad van kortgeschoolden en allochtonen is fors verbeterd van 2004 tot 2005. In 2006 is er opnieuw een verslechtering.

Om het probleem van de schaarste, belangrijk voor de competitiviteit van de bedrijven, op te lossen, moet in eerste instantie de arbeidsreserve van 180.000 personen aangesproken en geactiveerd worden. Dat vereist meer dan een vrijblijvend of louter stimulerend beleid. Een kordate aanpak tegen ostentatieve werkonwilligheid vergt sancties.

De minister erkent ook dat ouderen moeten doormaken naar duurzame jobs. Toch staat er nergens in de beleidsbrief een engagement om het federale activeringssysteem naar de 50-plussers uit te breiden. De minister heeft zich daarvan nochtans altijd voorstander getoond.

Tijdens de gedachtewisseling over het Vlaamse Meerbanenplan heette het nog dat “de minister ervan uitgaat dat de sluitende aanpak verruimd dient te worden, voor de 50-plussers op een geëigende manier”. Het frappeert de spreker dan ook dat de minister zich in zijn beleidsbrief niet engageert om de verplichte beschikbaarheid van 50-plussers voor de arbeidsmarkt af te dwingen. Hoewel het lid toegeeft dat het niet altijd zo eenvoudig is.

Zet de minister zich voort af tegen de PWA's? Die bieden immers geen volwaardige job of doorstroming. Er moeten toch andere mogelijkheden zijn.

Ook bij het knelpuntenbeleid vraagt de heer Bril heel wat aandacht voor 50-plussers. Hij is geen voorstan-

der van streefcijfers, maar vraagt zich af of dat toch geen goed denkspoor is voor de knelpuntvacatures.

Positief is dat de premie voor het volgen van knelpuntopleidingen wordt afgeschaft wegens inefficiëntie. Het inschakelen van buitenlandse werknemers is een heikel punt, niet alleen op federaal vlak, maar ook in de regering. Ondanks de mindere arbeidssituatie in 2008 blijven er te veel knelpuntvacatures. De bedrijven krijgen het moeilijk om bepaalde orders op tijd te leveren en hun concurrentiepositie komt dus in het gedrang. Daarom is er een akkoord nodig om de grenzen te openen. De economische migratie is al een belangrijke verwezenlijking, maar een verdere activering is nodig.

De spreker vraagt de minister er borg voor te staan dat de samenwerkingsakkoorden over de interregionale mobiliteit op de juiste manier uitgevoerd worden.

Maatregelen om de combinatie arbeid-gezin te vergemakkelijken mogen niet de combinatie werkloosheid-gezin bevorderen. Mevrouw De Ridder vroeg de minister onlangs de VDAB een vacaturebank voor telewerk te laten aanleggen. Heeft de minister dat laten onderzoeken? Zijn er al resultaten van bekend?

Wat personen met een arbeidshandicap betreft, is Open Vld tevreden dat het eenheidsdecreet opschiet zodat beschutte en sociale werkplaatsen weldra onder een koepel zullen opereren. Liggen de krachtlijnen van de nieuwe enige premie al vast? Hoe zal ze eruit zien?

Veel werkomgevingen zijn nog niet halebivriendelijk. Misschien kan de minister in VESOC aandacht vragen voor dat probleem.

Vorig jaar zei de minister bevoegd voor de sociale economie dat er geen aparte front office sociale economie zou komen maar dat de front office tewerkstellingsmaatregelen ook die taken zou waarnemen. Is dat ondertussen gebeurd?

De heer *John Vrancken* zal de passage over de jeugdwerkloosheid toetsen aan de werkelijkheid. Hij verwijst naar een gemeentelijke vzw die zowel van de Vlaamse overheid als van de gemeente subsidies krijgt, zagezegd om jonge werklozen te begeleiden naar het normale economische circuit. De jongeren moeten dan gemeentelijke klusjes opknappen. Het is niet duidelijk hoe dat ervoor zorgt dat ze definitief aan de slag kunnen. Is het niet eerder de bedoeling ze even uit de werkloosheid te halen zodat hun uit-

kering nadien opnieuw een bepaald niveau haalt? Ook OCMW's passen die tactiek toe. Is voornoemde werkwijze, dus jongeren tijdelijk aan het werk helpen in een vzw, de enige manier waarop de minister de jongerenwerkloosheid aanpakt?

Mevrouw *Martine Fournier* citeert de heer Tom Peters, managementgoeroe: "Mannen zijn compleet overbodig. Vergeet China, vergeet India, vergeet het internet, de grootste economische revolutie is vrouwelijk. Vrouwen spenderen meer, leven langer, zijn betere bazen en starten wereldwijd de meeste nieuwe bedrijven op. Bovendien maken mannen er al ettelijke duizenden jaren een zootje van. Bedrijven die de boodschap in het oor knopen, doen gouden zaken." Desondanks is het moeilijk vrouwen te laten doorstromen naar topfuncties. De minister wil de gendergelijkheid benaderen vanuit de mainstreambenadering. Dat is goed voor een verhoogde werkzaamheidsgraad bij vrouwen, maar te weinig vrouwen bekleden topfuncties. Kan de minister daar ook maatregelen voor nemen?

Veel vrouwen kiezen ervoor om gedurende een periode hun carrière deeltijds of volledig op te geven om bepaalde zorgtaken te vervullen. Het is niet altijd gemakkelijk om nadien opnieuw werk te vinden. Neemt de minister maatregelen om de herintreedsters terug aan het werk te helpen?

Bij het derde arbeidscircuit (DAC) is de basisallocatie voor de overblijvenden in dit stelsel nog niet geregulariseerd. Het aantal werknemers is gelijk gebleven. Het betreft ongeveer 731 mensen. Welke categorieën zijn nog actief en in welke sectoren?

De sociale promotie van jonge zelfstandigen krijgt 5000 euro. Wat houdt dat precies in en over hoeveel mensen gaat het?

Via het Meerbanenplan zouden er extra middelen voor knelpuntberoepen vrijgemaakt worden. Die middelen werden in 2006 besteed aan winteropleidingen voor horeca-, toerisme-, social profit- en havenberoepen. Liepen de opleidingen voort in 2007 of waren het andere opleidingen? Hoe zit het met de middelen in 2008?

Ook de heer *Koen Van den Heuvel* looft de leesbaarheid en de niet-triompalistische toon van de beleidsbrief. De werkgelegenheidsgraad blijft hangen op 65 percent, de doelstelling is 70. Ook voor de betaalbaarheid van het sociale systeem is een stijging nodig. Ook de moed om maatregelen na een minder goede evaluatie af te schaffen, acht de spreker positief. In 2008 zijn er extra evaluaties gepland, van de instapopleiding, IBO-interim. Ook dan moeten uit

negatieve resultaten de nodige conclusies getrokken worden.

Interregionale mobiliteit is belangrijk. Worden de streefcijfers van 500 stage- en 500 opleidingsplaatsen voor Franstaligen gehaald? De SERV heeft gevraagd om de interregionale mobiliteit niet alleen te laten opflakkeren bij collectieve ontslagen, maar er een natuurlijke reflex van te maken. Wordt daaraan gewerkt?

Ook de aandacht voor de veranderende loopbanen acht de spreker positief. De maatregelen zijn nodig voor een goede basisdienstverlening in verband met loopbaanmanagement. Ondanks de verbetering blijven de resultaten bij 50-plussers slecht. De spreker vraagt bijkomende maatregelen om het percentage nog te laten stijgen. Wat in de buurlanden kan, moet ook in Vlaanderen kunnen, zeker tegen de achtergrond van een opdrogende arbeidsmarkt. De tewerkstellingspremies, 2800 in plaats van 3800, vormen een aanzet. Is de minister daar zelf tevreden over? Blijft dat niet onder de verwachtingen?

Amper 22 percent van de 50-plussers die de verplichte collectieve sessie volgt, stroomt door naar de trajectwerking van de VDAB, slechts 10 percent naar de 50-plusclubs. Dat moet beter. Daarvoor is een mentaliteitswijziging nodig. Ook het expertisecentrum leeftijd en werk kan daartoe bijdragen. Het is een werk van lange adem maar de spreker moedigt de minister aan om daar een topprioriteit van te maken.

De spreker mist in de beleidsbrief aandacht voor de grote groep van inactieven. Uit de cijfers blijkt dat ongeveer 30 percent van de bevolking op actieve leeftijd niet betrokken is bij de arbeidsmarkt. Tegen de achtergrond van de opdrogende arbeidsmarkt en de demografische evolutie is het stilaan nodig die groep te bereiken. Pas dan is de 70 percent binnen bereik. Dat is misschien geen opdracht voor 2009 maar wel een aandachtspunt voor de komende jaren.

De heer *Louis Bril* ziet geen andere oplossing om de werkzaamheidsgraad van 55-plussers op te trekken dan het opnieuw te onderhandelen met de sociale partners in de cao's. Velen die in aanmerking komen voor brugpensioen voelen immers niet langer de behoefte om te werken. Hij beseft dat het een federale bevoegdheid is, maar daar knelt volgens de spreker het schoentje.

Minister *Frank Vandebroucke* zal de vragen in zijn antwoord trachten te bundelen in algemene thema's.

Het eerste is de netto-effectiviteit van maatregelen, dus eigenlijk het rendement van tewerkstellingsmaat-

regelen. Activering als beleid is niet de goedkope optie in het warenhuis van de sociale beleidsinstrumenten. Activering dient wel een maatschappelijke doelstelling, namelijk het integreren van mensen in de samenleving. Het is dus een maatschappelijke keuze. Niet kiezen voor activering is hardvochtig omdat mensen dan verkommeren.

Veel van het tastbare financiële rendement van maatregelen komt ten goede aan de federale overheid: minder werkloosheidsuitkeringen, meer belastinginkomsten. De fiscale capaciteit verbetert wel als Vlaanderen meer mensen aan het werk krijgt dan andere gewesten. Dankzij de Lambermontakkoorden verdient Vlaanderen daaraan, zij het niet onmiddellijk. Het onmiddellijke financiële rendement is voor de federale staat.

Dat is een van de redenen waarom de Vlaamse Regering absoluut een staatshervorming wenst met homogenere bevoegdheden, niet alleen om maatwerk te bieden, maatregelen te vereenvoudigen en te verhelderen maar ook om het effect van de eigen inspanningen in te schatten en de vruchten ervan te plukken. Dat is een positieve responsabilisering van de gewesten voor hun beleid. De minister verheelt niet dat de actualiteit hem ongerust stemt, hij heeft niet de indruk dat een dergelijke staatshervorming nog op de agenda staat.

Het komt erop aan verder te kijken dan de uitstroomcijfers naar werk. Wat gebeurt er met de anderen? De minister heeft daar momenteel niet echt een antwoord op. Ook voor de tendering is dat niet duidelijk. Er komt een enquête. Ook de redenen waarom mensen niet ingaan op een uitnodiging, zijn niet altijd zo duidelijk.

Een tweede vooralsnog onduidelijk aspect is de duurzaamheid van de tewerkstelling. Duurzaamheid valt niet altijd te verzoenen met snelle effecten. Een van de doelstellingen van het jeugdwerkloosheidsplan is jonge mensen die laaggeschoold en/of langdurig werkloos zijn, snel in beweging te krijgen. Dat leidt niet altijd tot duurzaam werk. Ook dat wordt momenteel nagegaan. De minister zal ermee rekening houden dat de commissie dat belangrijk vindt.

De minister vat samen dat activeren dus niet goedkoop is. Allicht is het goedkoper om mensen niet te begeleiden met het risico dat ze langer werkloos blijven. Dat is echter maatschappelijk slecht. Voor positieve responsabilisering van de gewesten is een staatshervorming nodig. De loutere uitstroom- en niet-uitstroomcijfers volstaan niet voor een grondige

beoordeling. Verfijning van de cijfers is nog niet altijd mogelijk.

De uitsluitingen op basis van artikel 80 waren inderdaad onrechtvaardig. Het trof blind, vooral vrouwen, zonder enige vorm van activering. Een andere vrij grote groep werkzoekenden werd totaal ongemoeid gelaten. Rond het jaar 2000 zorgde artikel 80 voor ongeveer 11.000 definitieve uitsluitingen per jaar. Nu zijn de schorsingen vaak tijdelijk. De huidige aanpak is menselijker, maatschappelijk doelmatiger en rechtvaardiger. Eigenlijk was artikel 80 een aanfluiting van goed beleid.

Duidelijkheid scheppen over de groep die niet komt opdagen of vergelijken met de situatie van artikel 80, is moeilijk. De aanpak van de RVA is niet zeer doorzichtig, dat bemoeilijkt het opstellen van een goede balans. De RVA heeft dus huiswerk te doen.

Het klopt dat het beleid zich nu ruimer richt tot niet enkel de zwakste groepen. Die beweging komt er wel na vijftien jaar lang geconcentreerde maatregelen. Nu wil het beleid veel werkzoekenden snel vatten en snel confronteren met de arbeidsmarkt. De verruiming van het experiment jeugdwerkloosheid in de dertien steden en gemeenten, gebeurt niet alleen op het vlak van territorium maar ook van doelgroep. In die doelgroep, afgestudeerden aan het secundair onderwijs, zitten allicht mensen die zelf ook wel werk vinden. Nochtans is een snelle aanpak wel nuttig. In de meeste andere landen gebeurt dat ook.

Het feit dat niet alleen het territorium maar ook de doelgroep uitgebreid wordt, is ook de reden waarom de minister niet echt beschikt over een evaluatie om de veralgemening van het jeugdwerkloosheidsplan op te baseren. Het is de bedoeling om voor die groep jongeren op een andere manier te kijken naar beschikbaarheid en bereidwilligheid. Ze krijgen vacatures aangeboden. Als ze daar niet op ingaan, worden ze gewaarschuwd voor sancties. Die aanpak wordt voor het eerst op brede schaal toegepast. Het effect ervan is echter niet te voorspellen. De sluitende aanpak wordt dus veralgemeend. Dat neemt niet weg dat voor sommige groepen, onder meer arbeidsgehandicapten, het beleid echt nog ontwikkeld moet worden.

De opmerking van de heer Van den Heuvel over de grote groep inactieven is terecht, ook de aanpak van de herintreedsters past daarin. De VDAB vindt het niet gemakkelijk onder meer omdat hij de groep niet kent. Ze zijn immers niet geregistreerd. De minister neemt dat mee als op te volgen thema.

Er circuleren meer clichés over arbeidsmigratie dan algemeen aangenomen. Nochtans is de situatie eenvoudig, Europa heeft beslist en de lidstaten voeren uit. Ten laatste in 2011 is de gigantische arbeidsmarkt volledig open. De Belgische regering heeft beslist om vanaf 1 mei 2009 mee te doen. Dat feit neemt niet weg dat er nog heel wat voorbereiding nodig is. De regering heeft er wel een aantal voorwaarden aan verbonden waarmee de minister het hartsgrondig eens is. De migratie moet gebeuren in sociale orde, dus met registratie en controle. Hij deelt de mening van zijn federale collega dat een systeem van hoofdelijke aansprakelijkheid bij onderaanneming voor gevallen van illegale tewerkstelling en sociale fraude nodig is. Ook de Vlaamse inspectie is trouwens versterkt.

Er zijn verschillende redenen waarom een IBO voortijdig stopgezet wordt. De eerste oorzaak is als iemand elders werk vindt en dus verandert van werkgever. Een tweede mogelijkheid is dat werkgever en cursist in onderling overleg beslissen om de IBO stop te zetten omdat er geen vooruitzichten zijn. De minister veronderstelt dat de VDAB de werkzoekende dan opvangt en trajectbegeleiding aanbiedt. Daar heeft hij geen statistieken over. Een derde categorie zijn cursisten die niet komen opdagen voor een IBO. Hun dossier wordt doorgegeven aan de RVA.

Het aantal stopzettingen van IBO's evolueert positief, maar er is toch een zekere spanning in het beleid. Als werkgevers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en ook mensen uit de zwakkere doelgroepen voor IBO aannemen, stijgt het aantal mislukkingen. De minister tracht dat in evenwicht te houden onder meer door de begeleiding te versterken.

GIBO is een IBO voor mensen met een arbeidshandicap. Bij GIBO moet de werkgever niet zelf de productiviteitspremie betalen. Dat is het verschil tussen de werkloosheidsuitkering en het normale loon. Bij een IBO kost dat een werkgever gemiddeld 630 euro. De Vlaamse overheid neemt de productiviteitspremie zelf ten laste. De formule is dus voor de werkgever heel goedkoop. Bovendien kan de formule zonder bijkomende procedures twaalf maanden duren, terwijl een IBO in principe maximum zes maand kan duren. De begeleiding is daarenboven intensiever dan bij een IBO.

De sectorale screening horeca is gestart in april en juni 2007 en duurde drie maanden. 57 percent van de gelabelden is in die periode uitgeschreven. De meesten waren aan het werk, 43 percent is werkloos gebleven. Het is een moeilijk te bereiken doelgroep wegens de eigenheid van de sector. Het gaat om mensen die tijdelijk werken, gelegenheidswerk uitvoeren.

Op basis van de screening werden 15.128 verwijzingen gedaan naar 6790 vacatures. De winteropleidingen worden elk jaar herhaald, met minstens hetzelfde pakket opleidingen.

Er zijn geen streefcijfers voor de uitstroom naar knelpuntberoepen. Het resultaat van het beleid kan wel gevolgd worden bij de opleidingen. Het klopt dat de accurate doelstelling een juistere evaluatie van het beleid mogelijk maken.

In tegenstelling tot de heer Laurys vindt de minister de tewerkstellingspremie voor 50-plussers heel belangrijk, hoewel de resultaten onder de verwachtingen blijven. De minister heeft de voorbije maanden intens overlegd met de sociale partners en heeft nu hun steun om twee wijzigingen voor te stellen aan de Vlaamse Regering. Het zal dan niet meer nodig zijn om 14 dagen ingeschreven te zijn als werkzoekende alvorens de premie aan te vragen. Dat blijkt immers een rem te zijn. Sommigen bevinden zich in precare situaties zonder 14 dagen werkzoekend te zijn. De minister wil hun uitzicht geven op een contract van onbepaalde duur. Het is ook een grote vooruitgang voor mensen met een interimjob die op die manier een vast contract kunnen krijgen. De vereiste dat de 50-plusser zes maanden ervoor niet bij de werkgever in kwestie gewerkt mag hebben, wijzigt niet. De tweede versoepeling is administratief. In plaats van twee maanden krijgt de werkgever drie maanden om zijn dossier in te dienen. Het oude streefcijfer blijft gehandhaafd.

De minister vindt dat de heer Laurys EVC te veel beschouwt als de keerzijde van diplomeren. EVC maakt het mogelijk in te spelen op nieuwe niches en op knelpuntberoepen. Het is belangrijk voor de screening van de competenties en veel meer dan een alternatieve diplomering.

De minister vindt dat de RESOC's en de SERR's wel degelijk een meerwaarde beginnen te hebben in een aantal beleidsdomeinen bijvoorbeeld leren en werken. Momenteel wordt bekeken hoe kleine bijstellingen de processen kunnen verbeteren, bijvoorbeeld de werkplanning van VVSG daarop toespitsen, het platform op Vlaams niveau evalueren.

Om meer vrijstellingen te geven aan werkzoekenden die een opleiding volgen in een formeel circuit, is een staatsvorming nodig. Dat is momenteel de bevoegdheid van de RVA. Eigenlijk is het een minimumvereiste dat de gewesten dat zelf kunnen, met de bijhorende responsabilisering natuurlijk.

De minister beaamt dat er niet alleen technologische maar ook sociale innovatie nodig is. De taskforce zal

in april 2008 een beleidsaanbeveling doen. Die moet gebaseerd zijn op de bestaande projecten. Zo de commissie het wenst, kan dat ook in het parlement toegelicht worden.

Wat de competentieagenda betreft, is er inderdaad werk aan de winkel voor werkpleklers en stages. Maar daarvoor bestaat brede steun.

De heren Van Goethem en Vrancken verrassen de minister een beetje met het beeld dat ze van VDAB scheppen als producent van nepjobs, of van het jeugdwerkloosheidsplan als producent van jobs in vzw's. Dat is een misverstand. VDAB creëert geen jobs. In het jeugdwerkloosheidsplan is er inderdaad een onderdeel over de sociale economie. De versterking daarvan was trouwens broodnodig. Bepaalde mensen kunnen niet aan de slag in het normale economische circuit. Dat is maar een klein segment van het jeugdwerkloosheidsbeleid. De VDAB richt zich daar niet specifiek op. De minister denkt dat de economie inderdaad de jobs creëert, maar de overheid kan aansturen. Er zijn echter mensen waarvoor de overheid moet optreden.

Voor de 50-plussers zijn er inderdaad bijkomende maatregelen nodig. De sluitende aanpak moet worden uitgebreid, alleen moet het gebeuren op mensenschaal, aangepast zijn aan de doelgroep en realistisch zijn.

De minister denkt inderdaad dat de PWA voor veel mensen een werkloosheidsval is. Voor een beperkte groep mensen is dergelijk systeem wel nodig, maar de minister is geen voorstander van een uitbreiding. Ook voor deze aangelegenheid is een staatshervorming nodig.

De minister zegt toe bij gelegenheid de resultaten van het Meerbanenplan toe te lichten in de commissie.

Wat het eenheidsdecreet betreft, durft de minister nog geen krachtlijnen te geven over het nieuwe premiesysteem. Hoe dat vertaald zal worden in concrete cijfers is nog niet duidelijk.

Het klopt dat interregionale mobiliteit de normale attitude moet worden van VDAB, FOREM en Actiris. Voor de drie diensten valt het vooralsnog buiten de normale routine. De minister heeft met minister Marcourt afgesproken dat uit te bouwen en nauwgezet te volgen. Het is te vroeg voor een balans. Er zijn al acties geweest op kleine schaal, acties op grotere schaal worden bekeken. De minister is het ermee eens dat het mainstream moet worden maar zo ver is het nog niet.

Vlaanderen doet inspanningen voor de taalvaardigheid van werkzoekenden, ook diegenen afkomstig uit Brussel. Vlaanderen legt 150.000 euro op tafel voor taalprojecten in Brussel. Er moet een onderscheid gemaakt worden naargelang de aard van de opleiding en de dienst. FOREM doet een zeer grote inspanning voor het bemannen van de antennes voor werkzoekenden die in de andere regio willen werken, voor opleidingen enzovoort. Het gaat om een aanzienlijke investering van ongeveer 1 miljoen euro. Voor Actiris kent de minister de inspanning niet zo goed. Vlaanderen doet een aanzienlijke inspanning met die 150.000 euro maar is natuurlijk ook in Brussel bevoegd voor de opleidingen. Vergelijken met de inspanningen van Actiris is moeilijk.

Daarnaast mag Actiris werkzoekenden doorverwijzen voor bijvoorbeeld een IBO in Vlaanderen, gekoppeld aan een taalopleiding. De minister weet nog niet in welke mate men hierop beroep doet.

Misschien is de werkgelegenheid van vrouwen inderdaad een beetje uit de spotlichten verdwenen. Doorstroming van vrouwen naar hogere functies is misschien een thema dat de vrouwenbeweging uit de competentieagenda kan lichten. Het is immers eigenlijk een vorm van competentie management. De minister zal de idee om de competentieagenda op die manier te belichten meenemen. Maatregelen voor herintreedsters moeten dus hogere prioriteit krijgen. In overleg met de VDAB zal de minister bekijken welke acties relevant zijn.

De sociale economie is geïncorporeerd in de front office. De front office is in feite een website waarin de maatregelen opgesomd zijn, maar er is nog geen voordeelcalculator voor de bedrijven in beschikbaar.

Er zijn verschillende acties voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook de sectorconvenants zullen daar aandacht aan besteden. De nieuwe stijl voor de sectorconvenants plaatst dat expliciet op de agenda. Daarvan is er al een goedgekeurd, namelijk voor de social profit. Daarin wordt veel aandacht besteed aan leeftijdsbewust personeelsbeleid.

De 5000 euro voor sociale promotie is een historisch overblijfsel maar de benutting ervan is marginaal. Het gaat slechts om een paar premies. Het zijn premies voor mensen die een opleiding volgen, veelal brede maatschappelijke opleidingen. In het kader van de competentieagenda is er met de sociale partners afgesproken om de opleidingsincentives voor bedrijven en werknemers te analyseren. De sociale partners nemen daarbij het initiatief en maken de analyse. In het voorjaar van 2008 zal er daarover gepraat worden.

den. Het is de bedoeling om het volledige instrumentarium dan tegen het licht te houden. De sociale promotie zal daar allicht een onderdeel van vormen.

In het huidige VIA-akkoord zijn geen specifieke middelen voorzien voor de regularisatie. In praktijk betekent dit dat de meeste regularisatie initiatieven wat stil liggen. Navraag bij het subsidieagentschap leert dat de resterende DAC projecten verspreid zitten over verschillende sectoren. Met name onderwijs, cultuur, kerkelijke organisaties, welzijn, werk, landbouw en economie. Van het totaal aantal VTE zijn 214 VTE tewerkgesteld in Brussel.

Wat het idee van een vacaturedatabank voor telewerken betreft, zegt de minister dat de VDAB dergelijke databank niet opportuun acht omdat de groep te klein is.

De heer *John Vrancken* vindt het goed dat de minister de barrières voor 50-plussers verlaagt. Ook op het vlak van outplacement zijn er remmen. De werkgever is na de periode van inwerkingstelling immers gebonden aan de werknemer. Het kost enorm veel geld om hem te ontslaan. Dat is een bijkomende hinderpaal om een 50-plusser aan te nemen. Zijn er ook op dat vlak wijzigingen mogelijk?

Volgens minister *Frank Vandenbroucke* raakt die opmerking aan het fundamentele debat over het arbeidsrecht en het beleid daarover. Een arbeider is niet geweldig beschermd, een bediende soms wel, afhankelijk van zijn inkomen. Het is goed om de outplacementsector op die manier te lanceren. Het is te vroeg om het effect te beoordelen. Dit debat gaat echter over een thema en een bevoegdheid die uitdrukkelijk federaal zijn. De kwestie is of dat al dan niet in de ontslagbescherming zitten. De minister verneemt dat de federale onderhandelaars werk willen maken van een eenheidsstatuut arbeiders-bedienden. Vandaag is er echter een zeer groot verschil.

III. BEVOEGDHEID SOCIALE ECONOMIE VAN MEVROUW KATHLEEN VAN BREMPT, VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, SOCIALE ECONOMIE EN GELIJKE KANSEN

De bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van mobiliteit, Sociale Economie en gelijke kansen heeft betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: Artikel 12 (begrotingsprogramma JE, behalve ba 33.03);

Begrotingstabel – afdeling I: Programma's JA ((ba11.70, 11.71, 11.90, 11.92, 11.93, 12.30, 12.31, 12.70, 12.71, 34.70, 41.70, 74.30, 74.31, 74.70 en 74.71), JE (behalve ba 12.39 en 33.03), VO.

Tegelijk met de begroting werd de beleidsbrief Sociale Economie – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1400/1) besproken.

III.1. Toelichting door de minister

Ter inleiding stelt de *minister* dat de uitdagingen die in de beleidsnota werden vooropgesteld, stap voor stap worden gerealiseerd. De sociale economie heeft volgens haar een belangrijke rol te vervullen in de sociaaleconomische ontwikkeling van Vlaanderen. Sociale economie biedt niet alleen werkgelegenheid aan mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt maar tracht tegelijkertijd meerwaarde te creëren op maatschappelijk en ecologisch vlak.

De sociaaleconomische context toont aan dat ondanks het feit dat de economische groei in 2006 drie percent bedraagt en er dalende werkloosheidscijfers zijn, de werkgelegenheidsgraad van de doelgroepwerknemers in de sociale economie status quo is gebleven of slechts licht is toegenomen.

Deze vaststelling toont volgens de minister aan dat investeren in de sociale economie een noodzaak blijft, als men de werkzaamheidsgraad van deze doelgroepen wil optrekken naar het Vlaamse gemiddelde, dat nu 65 percent bedraagt. Maar, gezien de grootte van de potentiële doelgroep zijn ook andere maatregelen nodig die de instroom van doelgroepwerknemers in het reguliere circuit versterken. De sociale economie kan immers niet voor al deze mensen een oplossing bieden. Een structurele inbedding van de sociale economie in het geheel van maatregelen van de reguliere economie en van het sociale beleid zijn dus nodig.

De minister geeft verder een overzicht van de belangrijkste realisaties van het afgelopen werkjaar en van de belangrijkste beleidsinitiatieven die zij het komende werkjaar wenst te nemen.

Overzicht

De *minister* zegt dat de structurele inbedding en verankering van de sociale economie bijna volledig is gerealiseerd. Het was haar bedoeling om van de veelheid aan instrumenten tegen het einde van de legislatuur te komen tot drie gelijkwaardige en complementaire pijlers met een eenvormige en een-

duidelig aangepaste sokkelstructuur van ondersteuningsmaatregelen voor die pijlers. Het gaat om de invoegeconomie, de maatwerkbedrijven en de lokale diensteneconomie.

De trein van de lokale diensteneconomie is eind 2006 met haar decreet op sporen gezet. De uitvoering van dat decreet kende haar beslag door de goedkeuring van het uitvoeringsbesluit, dat op 5 oktober 2007 aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd. Hierdoor worden de verschillende experimentele projecten vanaf 1 januari 2008 stelselmatig ingebed in het decretale kader. Tegelijkertijd worden per klaverblad op basis van dat algemene uitvoeringsbesluit de respectievelijke uitvoeringsbesluiten uitgewerkt.

De ontwikkeling van een decreet Maatwerkbedrijven voor de beschutte en sociale werkplaatsen werd verder gezet. De ronde tafels in de schoot van de SERV leidden tot twee conceptnota's die meegenomen zijn in de verdere ontwikkeling van het decreet. Tegen eind 2007 moeten de nodige keuzes gemaakt worden en moet duidelijk zijn welke richting het meest opportuun is. Vooral de afstemming met de Europese regelgeving, die beperkingen oplegt naar doelgroep en subsidiëring evenals de budgettaire tekening waarbij ook het federale niveau moet bekeken worden, vormen momenteel cruciale elementen die nog uitgeklaard moeten worden alvorens het nieuwe decreet kan worden gefinaliseerd. Volgens de planning zal in de loop van het voorjaar van 2008 het uitgeschreven ontwerp van decreet voor bespreking en amendering worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering, de SERV en de Raad van State waarna het Vlaamse Parlement zich kan buigen over het ontwerp.

De pijler van de invoegeconomie is als eerste hervormd en momenteel dringt een inhoudelijke evaluatie zich op van de nieuwe regelgeving met het oog op mogelijke inhoudelijke aanpassingen.

Aansluitend op de drie pijlers is er in 2007 voorbereidend studiewerk gebeurd rond het concretiseren van de sokkelstructuur van ondersteuningsmaatregelen. Op basis van dat studiewerk en insteken van zowel het werkveld als de administratie, staat de aanpassing van het uitvoeringsbesluit voor de ondersteuningsinstrumenten voor komende werkjaar op het programma. Speerpunten hierbij zijn dat de ondersteuningsinstrumenten een verbreding moeten bevatten naar het geheel van de sociale economie en ze een vraaggestuurd aanbod moeten kunnen aanreiken. De wijzigingen in regelgeving moeten midden 2008 ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) kan als een overkoepelende pijler worden beschouwd. Voor 2008 wordt MVO ook een beleidsprioriteit.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De verhoging van de werkzaamheidsgraad is volgens de minister niet alleen een kwestie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Willen we arbeidsdeelname verhogen, dan zullen we ook moeten kijken naar andere drempels die de toegang tot de arbeidsmarkt belemmeren zoals de combinatie arbeid-gezin en mobiliteit; en dat binnen een perspectief dat die andere grote uitdaging met name het klimaat (de opwarming van de aarde) niet uit het oog verliest. Verschillende acties zijn afgelopen jaar gestart en het is de bedoeling het komende werkjaar nog meer in te zetten op maatschappelijk verantwoord ondernemen. De minister wil dat realiseren op drie terreinen: het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid.

Naar de bedrijfswereld toe werd er in september 2007 samen met de SERV een brede MVO-campagne gelanceerd om MVO meer ingang te doen vinden. Dat werd gevolgd door een succesvol congres waarbij de sociale partners zich engageerden om het bewustwordingsproces verder te ondersteunen via hun geëigende kanalen. Via de lerende netwerken werkten verschillende stakeholders praktijkgericht aan de implementatie van MVO-instrumenten op de bedrijfsvloer. Verder werd onder meer het ESF-project behoorlijk bestuur in de kmo van UNIZO ondersteund.

Maar het moet meer worden. Dit jaar wordt MVO sterk ingezet op de kmo's. De volgende twee jaar wordt ruim 2,7 miljoen middelen vrijgemaakt om 300 MVO-acties te steunen bij de kmo. De concrete uitwerking en de modaliteiten zullen worden besproken op het VESOC. Het Digitaal Kenniscentrum MVO Vlaanderen speelt hierbij een belangrijke rol als opvolger en ondersteuner.

Wat het onderwijs betreft, zal ook in 2008 het project sociale economie op de campus en de editie van de scriptieondersteuning, het 'Ei van MVO', worden voortgezet. Tijdens het afgelopen werkjaar kwamen voornamelijk de hogescholen aan bod. Voor het volgende werkjaar is het voornaamste objectief om contacten te leggen tussen de wereld van het onderwijs en de sociale economie met onder andere de opstart van een digitale wegwijzer (www.stagepunt.be) voor studenten en docenten om stages te vinden en te integreren in de curricula met betrekking tot sociale

economie. Dit actieplan zal worden gefinancierd via VOMEC. Hierbij zal worden getracht om deze acties in te bedden in het actieplan ondernemend onderwijs van de competentieagenda 2010 van mijn collega-minister van werk.

In de overheidssector werd in het kader van de jeugdwerkloosheidplannen aan dertien lokale overheden en de VVSG een impuls gegeven om MVO ook op de lokale agenda te zetten. De samenwerking met de sociale economie, het voeren van een sterk diversiteitsbeleid in de eigen organisaties en het sensibiliseren van bedrijven in de buurt op het vlak van MVO stonden in 2007 centraal. Dit zal worden voortgezet door onder meer in het voorjaar van 2008 een Europese uitwisselingsdag te organiseren rond 'public procurement with social return'.

De in 2007 gelanceerde oproep om een pro-actief werkgelegenheidsbeleid te ontwikkelen bij grote investeringswerken kreeg een vervolg via ondermeer het Bijzonder Plan van Aanpak naar Werk en bij de grote Oosterweelwerken. De tramlijnverlengingen die in 2008 opstarten, werden als testcase ingezet om op een innovatieve wijze sociale criteria op te nemen in de bestekken.

De rol van de overheid in MVO bleef volgens de minister eerder beperkt tot het faciliteren van MVO bij andere stakeholders. De overheid kan én moet volgens haar meer doen. De overheid is immers nauw betrokken bij het MVO-verhaal als klant, investeerder, werkgever, belegger en partner en moet het goede voorbeeld geven. Op haar eigen beleidsdomeinen wil de minister alvast het voortouw nemen door op korte termijn alle diensten die onder haar bevoegdheid vallen de opdracht te geven een strategie voor te leggen om sociale en ecologische criteria te integreren in hun aankoopbeleid.

Het digitaal kenniscentrum MVO ten slotte, heeft volgens de minister al duidelijk zijn nut bewezen. Maandelijks komen er op de site 20.000 bezoekers. Het private partnerschap wordt voortgezet met dien verstande dat het aantal partners moet worden uitgebreid met het oog op de ontwikkeling van een tweede meer interactief kruispunt voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Professionalisering en innovatie

Ook inzake professionalisering van de verschillende sectoren in de sociale economie en het stimuleren van

samenwerking binnen de sociale economie en erbuitten (onderwijs, reguliere sector enzovoort) zijn verdere stappen gezet.

Via de oprichting van het Steunpunt Werk en Sociale Economie (een gezamenlijk initiatief met minister van werk Frank Vandenbroucke), de opleiding management in de sociale economie aan de universiteiten van Hasselt en Antwerpen, de leerstoel sociale economie aan de universiteit van Antwerpen, de ontwikkeling van een gemeenschappelijke kwaliteitsmanagementsysteem en een uniform boekhouden en monitoringsysteem voor de sociale en beschutte werkplaatsen en de uitwerking van een zelfevaluatie-instrument in de lokale diensteneconomie werden door de betrokken actoren, koepels en stakeholders tijdens het afgelopen werkjaar in samenwerking met de betrokken administraties impulsen gegeven om de sociale economie via samenwerking en kennisoverdracht sterker te professionaliseren. Vanuit het beleid werd dit logistiek en/of financieel ondersteund, waarbij een aantal projecten verder uitgewerkt worden in 2008.

De sociale economie heeft verder de moeilijke opdracht om niches en werkvormen te zoeken waardoor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zinvol ingezet kunnen worden. Ook de sociale economie wordt net als de reguliere economie geconfronteerd met een verlies aan arbeid door technologische evoluties en door de globalisering van de economie. De sociale economie geeft in dit kader expliciet en bij voorrang kansen aan mensen die omwille van hun kortgeschooldheid, hun handicap, hun sociale problematiek of hun langdurige werkloosheid niet machtig zijn hier een afdoend antwoord op te vinden.

Het is dus belangrijk dat in het licht van de economische en maatschappelijke evoluties, de reguliere en sociale economieondernemingen worden ondersteund in hun innovatieve initiatieven. En dit niet alleen in het zoeken naar nieuwe markten, producten en productieprocédés, maar in belangrijkere mate naar nieuwe begeleidingsmethodieken van de doelgroepwerknemers, nieuwe ontwikkelingen in arbeidsorganisatie en arbeidspostaanpassingen, nieuwe en aangepastere arbeidsafspraken en dergelijke meer.

Het in 2007 via een besluit van de Vlaamse Regering opgericht 'Fonds ter bevordering van de sociale economie' is hét instrument bij uitstek om voormelde

innovaties te stimuleren. Dit fonds werd opgericht met de dividenduitkeringen door de nv T-groep aan de Vlaamse overheid als aandeelhouder bij de ontbinding van de werkholding. In 2007 werden al vier projecten ingediend met een gemiddelde looptijd van anderhalf tot twee jaar. De projecten gaan over innoverende opleidings- begeleidings- en tewerkstellingsmethodieken (FOODJ en InstantAplus) tot het creëren van een meerwaarde van diversiteit in besturen. Dit is een dossier van Voka in samenwerking met het Belgian Governance Institute, dat zich nog in de aanvraagprocedure bevindt. Ook De tijdbank is gestart, dit initiatief faciliteert groepen mensen uit de 'profit' en 'non-profit' over MVO.

Voor 2008 kunnen er nieuwe projecten worden ingediend. Als prioriteit zullen de voorstellen ter bevordering van de combinatie arbeid-gezin (opzetten van gezinsondersteunende diensten in samenwerking met bedrijven) ondersteund worden wegens hun dubbele meerwaarde op het vlak van werkgelegenheid. Ook de sector van de sociale economie kan hierop inspelen.

Op het vlak van begeleidingsmethodieken werden voornamelijk projecten met betrekking tot instroom, doorgroei- en doorstromingskansen voor de respectievelijke doelgroepen ondersteund: 'supported employment' in de beschutte werkplaatsen en het inzetten van inschakelingscoaches in de invoegbedrijven. Deze initiatieven worden experimenteel voortgezet met de bedoeling om op termijn een reglementaire verankering te verzekeren. In beide instrumenten staat de permanente begeleiding van de doelgroep op de werkvloer en de competentieversterking op maat centraal. Zij vormen essentiële hefboomen om te komen tot duurzame tewerkstelling van doelgroepwerknemers bij reguliere werkgevers.

Een voorbeeld van innovatie zijn ook de initiatieven in het kader van de 'energiesnoei' bij de kringloopcentra en de lokale diensteneconomie. Het eerste projectjaar, 2007, leidde tot een strategisch werkplan met een globale beschrijving van het werkterrein, de mogelijkheden en randvoorwaarden voor de energieniche en een sterk inspelen op energiescans in het kader van de openbare dienstverplichtingen van de distributienetbeheerders. Dit is gericht op een kansarm publiek. In het najaar van 2007 starten er een 21-tal organisaties met energiescans, inclusief uitvoering van kleine maatregelen zoals het installeren van spaardouchekoppen, radiatorfolie, spaarlampen en buisisolatie. In samenwerking met minister

Vandenbroucke werd er een opleidingspakket op maat opgesteld om de professionaliteit van deze bedrijven te ondersteunen. De kandidaat-initiatiefnemers voorspellen dat ze in 2007 ruim 100 nieuwe arbeidsplaatsen in de energieniche kunnen creëren. Over een periode van vijf jaar, dus tegen 2012, meent de Koepel van Kringloopcentra die dit project trekt dat de creatie van minstens 800 arbeidsplaatsen mogelijk moet zijn. In 2008 zal de ondersteuning dus voortgezet worden met als opzet om maximaal de koppeling te maken met het lokaal sociale beleid of maatregelen gericht op zwakkere doelgroepen.

Overleg met stakeholders

De voorgaande maatregelen tonen volgens de minister duidelijk aan dat participatie van en overleg met de stakeholders en het gespecialiseerde middenveld van belang zijn. Dat is het afgelopen werkjaar dan ook zeer intensief gebeurd. Naast een veelvuldig aantal informele contacten, zijn vele dossiers ook besproken op verschillende fora.

Zowel voor het decreet als voor het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de lokale diensteneconomie werden de kringlijnen via ronde tafels met de sector afgetoetst. Ook in de aanloop naar het decreet Maatwerkbedrijven voor de beschutte en sociale werkplaatsen werden er rondetafel sessies georganiseerd door de SERV om het inhoudelijke terrein af te toetsen met de betrokken stakeholders.

Zowel de uitbreiding van de sociale werkplaatsen, het vernieuwde concept arbeidszorg in het kader van het Meerbanenplan, de energiesnoei, de conceptnota ondersteuningsstructuren, de jeugdwerkplannen als het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de lokale diensteneconomie werden op de VESOC-werkgroep besproken.

Het samenwerkingsakkoord tussen de federale regering en de gewesten voor de periode 2005-2008 werd verder geconcretiseerd. Het avoent 2007 wordt voor principiële goedkeuring geagendeerd op de Vlaamse Regering.

De lokale besturen kregen de regierol van een lokaal werkgelegenheidsbeleid. Niettemin blijft het opnemen van deze regierol voor de meeste lokale besturen een nieuw gegeven. Om hen hierin te ondersteunen, werd aan VVSG opdracht gegeven een regiehandboek uit te werken afgestemd op het HIVA-onderzoek 'regie-

modellen sociale economie voor lokale overheden'. Dit regiehandboek dat voor de lokale besturen een instrument aanreikt om de regie lokaal te vertalen werd in het voorjaar van 2007 gepubliceerd.

Naargelang de vorderingen van het beleidsvoorbereidende werk worden ook in 2008 verschillende dossiers aan de betrokken stakeholders voorgelegd. Onder meer het ontwerp decreet Maatwerkbedrijven en het nieuwe concept voor de ondersteuningsstructuur voor de sociale economie, de uitbreiding van de sociale werkplaatsen, de evaluatie van het luik sociale economie in het jeugdactieplan en de evaluatie van de invoegmaatregel zullen op de agenda gezet worden.

Sociale economie reikt ook verder dan de Vlaamse grenzen. Daarom zal de Noord-Zuid as verder uitgewerkt worden via een project in samenwerking met het kabinet Bourgeois, het Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking en Oxfam. De samenwerking met de 'fair trade'-organisaties is een goede manier om economie te koppelen aan sociale vooruitgang en de tewerkstelling van kansengroepen te versterken. In een eerste fase zal worden nagegaan hoe de sociale economie een motor kan zijn voor economische groei, vanuit de visie op MVO en duurzaamheid.

Invoegeconomie

2007 was voor de invoegbedrijven een sleuteljaar omdat zij in 2006 een nieuwe regelgeving kregen waarbij het charter van de meerwaarde werd vervangen door een jaarlijkse te actualiseren MVO-plan die zij moeten incorporeren in hun bedrijfsvoering. Een eerste lichting van 22 invoegbedrijven die al drie jaar actief zijn werd gescreend op sociaal, economisch en ecologisch vlak.

Het was ook een sleuteljaar op het vlak van de introductie van de inschakelingscoach. Deze coaches faciliteren voortaan de toeleiding en de instroom van nieuwe werknemers en versterken door hun persoonlijke begeleiding de duurzaamheid van de invoegte-werkstelling van de invoegwerknemer.

In 2008 worden de inschakelingscoachen op de werkvloer verder behouden. De invulling, de organisatie en de toeleiding van de coaches zullen zowel op regionaal als op Vlaams niveau van dichtbij worden opgevolgd.

Met de aanstelling van een coördinator van de Vlaamse startcentra wenst de minister de invoegeconomie een bijkomende stimulans te geven. Deze coördinator moet het aanspreekpunt worden voor

het beleid, het Agentschap en de startcentra. De opdracht van de coördinator omvat onder meer de opvolging van het project inschakelingcoaches. Hij zal bovendien in minimum twee sectoren de invoeg moeten stimuleren en goede praktijken verzamelen en verspreiden.

In januari 2008 volgt dan een evaluatie, die zal worden voorgelegd op het VESOC. Diversiteitkenmerken van het doelgroepbereik van de maatregel en het verschil tussen de dienstencheque-invoegbedrijven en andere zullen bij de evaluatie aan bod komen.

Maatwerkbedrijven: sociale en beschutte werkplaatsen

Ook in 2007 werd er in samenwerking met de sector een nieuwe uitbreidingsronde georganiseerd voor de sociale werkplaatsen voor de invulling van 188 plaatsen (doelgroep en omkadering). Er werd dit jaar prioriteit gegeven aan de niche van de energiesnoei-ers naast een uitbreiding in de bestaande activiteiten waarbij de kleinste sociale werkplaatsen voorrang kregen. Ook werden opnieuw plaatsen gereserveerd voor sociale werkplaatsen die nieuwe niches wensten aan te boren met mogelijk potentieel voor de doelgroep.

Door de federale sociale partners werd beslist het minimumloon op 1 april 2007 te verhogen met 25 euro en op 1 oktober 2008 zal dat opnieuw gebeuren. Hoewel deze verhoging enkel maar kan toegejuicht worden, betekende ze echter een niet voorziene en onmogelijk te dragen kost voor alle werknemers die momenteel werkzaam zijn in de sociale werkplaatsen. Er werden daarom gesprekken opgestart met de federaal bevoegde minister om de meerkost deels door de federale overheid te laten dragen. Voor Vlaanderen betekent dit nog een meerkost van 367.000 euro.

Met betrekking tot supported employment zijn eind 2006 zeventien sociale werkplaatsen in het experiment ingestapt. Dit project loopt tot eind 2007 waarna een terugkoppeling gebeurt en een evaluatie zal gemaakt worden.

Bij de beschutte werkplaatsen werd de invoering van een gesubsidieerde commerciële functie in de sector gerealiseerd in het kader van het VIA III-akkoord. Alle beschutte werkplaatsen hebben vanaf 1 april extra ondersteuning gekregen specifiek voor het zoeken naar nieuwe niches of extra tewerkstellingsmogelijkheden voor de doelgroep.

Ook voor deze sector werd in het kader van het interprofessioneel akkoord en de verhoging van het mini-

mumloon, met de federale overheid overleg gepleegd voor een bijpassing. De Vlaamse overheid paste in 2007 ruim 3,3 miljoen euro bij voor de uitvoering van het akkoord bij de beschutte werkplaatsen.

Net als bij de sociale werkplaatsen stapten ook zeven beschutte werkplaatsen in het experiment supported employment. De eerste resultaten en evaluaties worden nu ingewacht.

Met betrekking tot het Kwaliteitsdecreet en mogelijke aanpassingen hieraan, werd beslist dit open te trekken naar de sociale werkplaatsen. Er is een werkgroep opgericht die breder zal kijken naar welk kwaliteitssysteem in de toekomst als basis kan dienen voor de toekomstige maatwerkbedrijven.

Maar 2008 wordt dus hét regelgevend jaar voor de sociale en beschutte werkplaatsen.

Met het oog op een reglementaire verankering zullen de opgezette projecten met betrekking tot supported employment in 2008 zowel in beschutte als sociale werkplaatsen worden voortgezet en worden de al ontvangen beleidsaanbevelingen van dat experiment getoetst naar hun meerwaarde. Ook de werkgroepen kwaliteit en de ontwikkeling van een eenvormig boekhoudpakket voor alle maatwerkbedrijven zullen in dat kader verdergezet worden.

Maar daarnaast worden ook nog specifieke beleidsacties ondernomen voor de beschutte en sociale werkplaatsen.

Voor de beschutte werkplaatsen zal het komende werkjaar onder meer de concretisering en actualisering van de bestaande richtlijnen rond de enclaves voor beschutte werkplaatsen op de werkplank liggen.

De investeringsmogelijkheden via het VIPA zullen voor de beschutte werkplaatsen voorlopig worden voortgezet in de huidige vorm, maar intussen zal het nodige overleg worden opgestart om te bekijken welke beleidsweg moet worden gevolgd in het licht van de toekomstige maatwerkbedrijven.

Voor de sociale werkplaatsen wordt een nieuwe uitbreidingsronde voorzien om verdere expansie van de sector mogelijk te maken.

Daarnaast zal via het concretiseren en het invoeren van een uniforme boekhouding in alle sociale werkplaatsen een nieuwe tool aangereikt worden die zowel voor de sociale werkplaatsen zelf als voor de over-

heid meer duidelijkheid en transparantie zal geven inzake de economische toestand van de sector.

Arbeidszorg

In het voorjaar van 2007 vertrok er een call naar de beschutte en sociale werkplaatsen om invulling te geven aan de extra middelen voor arbeidszorg opgenomen in het Meerbanenplan (1,7 miljoen euro). Daarvan is naast de gewone structurele invulling van 100 VTE arbeidszorgplaatsen in de sociale werkplaatsen ruimte voorzien voor 178 VTE arbeidszorgplaatsen in de beschutte werkplaatsen en samenwerkingsverbanden met welzijnsvoorzieningen. Het is de bedoeling om via deze pilootprojecten binnen sociale en beschutte werkplaatsen een inhoudelijke en kwalitatieve verdieping te realiseren en te komen tot een standaarderkenning arbeidszorg met kwalitatieve en kwantitatieve vereisten.

Dit initiatief werd bovendien wetenschappelijk aangevuld via het expertenonderzoek toegewezen aan de UAMS met als doelstelling de arbeidszorginitiatieven binnen alle beleidsdomeinen in kaart te brengen en het beleid de nodige adviezen te verstrekken over een toekomstig éénduidig conceptueel kader en beleidsmatige aansturing.

Naast de verdere uitvoering en opvolging van de experimenten in het kader van het Meerbanenplan, zal in 2008 vooral de uitwerking van een globaal kader rond arbeidszorg centraal staan. De bevindingen van het expertenrapport zullen samen met de evaluaties van deze experimenten aan de basis liggen van dat globaal kader.

Lokale diensteneconomie

In 2007 is de laatste stap gezet naar een decretale regelgeving voor de huidige buurt- en nabijheidsdiensten met de goedkeuring van het uitvoeringsbesluit lokale diensteneconomie. Dat uitvoeringsbesluit regelt de structurele erkenning en de klaverbladfinanciering.

Met betrekking tot de kinderopvang werd in het kader van het klaverbladmodel in samenspraak met welzijn en Kind & Gezin een actieplan flexibele en occasionele opvang opgesteld en werden er ter uitvoering ervan verschillende regelgevende initiatieven genomen die er toe leidden dat eind september 2007 44 erkende ondernemingen en 52 gemandateerde voorzieningen werden erkend. Binnen dit aantal wer-

den vier erkenningen lokale diensten kinderopvang voor nul- tot driejarigen toegekend en acht voor drie- tot twaalfjarigen. Er kunnen nog zes lokale diensten voor kinderopvang worden erkend.

In het kader van de overgang naar de decretale regeling kreeg Hefboom namens de buurt- en nabijheidendiensten de opdracht te onderzoeken hoe de bestaande diensten voor aanvullende huishulp zich het best reorganiseren gezien zij alle de combinatie maken tussen activiteiten in het kader van de aanvullende huishulp en dienstencheque-activiteiten. Dat onderzoek werd in september opgeleverd en ligt mee aan de basis van de gesprekken die werden opgestart met de minister van Welzijn over de diensten voor aanvullende huishulp.

Zoals al vermeld waren er tevens acties en initiatieven opgezet in het kader van de energiesnoeiers en de fietspunten. Verder werden verkennende gesprekken opgestart met toerisme, armoede, leefmilieu en natuur, huisvesting en onderwijs om ook op die terreinen het klaverblad te ontwikkelen voor de respectieve lokale dienstverlening.

In het kader van het veiligheidsplan van De Lijn werd er in samenwerking met Binnenlandse Zaken, een aantal steden en De Lijn een plan op punt gesteld om meer lijnspotters op het openbaar vervoer in te schakelen. Die lijnspotters hebben hoofdzakelijk een preventieve taak van toezicht op de geldende regels en het voorkomen van overlast. Momenteel lopen er projecten in Antwerpen, Gent en Oostende.

Het beleid rond de regierol lokale diensteneconomie en de lokale werkwinkels werd in het kader van hun tweede pijler, het regionaal en subregionaal tewerkstellingsbeleid via de lokale diensteneconomie door middel van een permanente projectcel opgestart. Die projectcel kreeg de opdracht ondersteuning te bieden bij het dagelijkse werk, goede praktijken aan te reiken, een helpdesk uit te bouwen en de interne en externe communicatie te verzorgen van de werkwinkels. Het regiehandboek lokale diensteneconomie werd in het voorjaar van 2007 gepubliceerd om lokale besturen hierin te ondersteunen.

Er zijn dertien dienstenwijzers opgestart waar vraag en aanbod betreffende de lokale diensten en jobs op elkaar worden afgestemd. Die dienstenwijzers bestrijken 114 gemeenten en deelgemeenten. Bovendien werden ze na evaluatie geactualiseerd, bijgestuurd en verfijnd op het vlak van gebruiksvriendelijkheid en beheer. De aangepaste dienstenwijzer zal in het voorjaar van 2008 worden gelanceerd.

Nu het uitvoeringsbesluit goedgekeurd is, wordt 2008 ook het jaar waarin specifiek aandacht zal gaan naar de klaverbladen van de lokale diensteneconomie: welzijn in het kader van de aanvullende thuiszorg en de gezinsondersteunende diensten, toerisme, natuur en milieu en energiebeleid, armoede en opvoedingsondersteuning, mobiliteit, buurtsport en huisvesting. Hieromtrent zullen samen met de andere bevoegde Vlaamse ministers gezamenlijk specifieke uitvoeringsbesluiten ontwikkeld of samenwerkingsakkoorden afgesloten worden.

In 2008 wordt voor de verdere uitbouw van de lokale diensteneconomie een groeipad vooropgesteld van 250 VTE's in nieuwe niches en voor uitbreiding van bestaande diensten.

Voor de bevordering van de doorstroom zal er een procedure uitgewerkt worden die wordt afgestemd met de experimenten supported employment binnen de sociale en beschutte werkplaatsen en met de inschakelingcoaches binnen de invoegmaatregel.

De werkwinkels zullen ook in de toekomst een informatiefunctie hebben op het gebied van de lokale diensteneconomie.

Ondersteuningsstructuren

In het kader van de ondersteuningsstructuren zijn er volgende aandachtspunten:

- in 2007 is er veel aandacht gegaan naar de professionalisering van de Vlaamse startcentra en dit op verschillende terreinen zoals de verbetering van de kwaliteit van de invoegdossiers, het uitbouwen van een opleidingstraject, het begeleiden van het professionaliseringstraject vanuit een stuurgroep en doorlichtingsteam en het verplicht uitwerken van een MVO-actieplan in de invoegbedrijven die door de startcentra werden ontwikkeld;
- de adviesbureaus kregen een verruimde opdracht nu dat de beschutte werkplaatsen opgenomen werden in het kader van het meerwaardenbesluit en het in de tijd gefaseerd verplichten van managementbegeleiding bij structurele verlieslatendheid van sociale economieondernemingen.

Er is nood aan een helder structureel kader voor de instrumenten van de sociale economie. De verankering van de pijlers hieromtrent is volop aan de gang en het is inmiddels duidelijk geworden dat de huidige ondersteuningsstructuur moet aangepast worden om

blijvend in te kunnen spelen op de noden en behoeften van de sociale economie. Ter voorbereiding daarvan werd er al advies gevraagd bij diverse stakeholders. Op basis van die adviezen zal een beleidsvoorstel uitgewerkt worden dat voor bespreking zal worden voorgelegd op het VESOC om het meerwaardenbesluit structureel te wijzigen.

Door de activiteitencoöperaties werd in samenspraak met VOMEC intensief gewerkt aan de uitbouw van een methodiek die als vertrekbasis zal worden genomen voor het uitwerken van de regelgeving.

De minister besluit met te stellen dat al deze elementen duidelijk maken dat de Vlaamse Regering goed op weg is om tegen het eind van de legislatuur de gestelde verankering, verbreding en verdieping van de sociale economie daadwerkelijk gerealiseerd te hebben. Ook het komende jaar wordt deze weg verder gezet in het belang van de tewerkstellingskansen van de doelgroepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

III.2. Bespreking

De heer *Louis Bril* is bijzonder blij met de gedetailleerde bijlage in de beleidsbrief met een overzicht van de sociale economie. Er zijn nu eindelijk ook cijfers over de doorstroming. Zij leren helaas dat de doorstroming van invoegbedrijven en sociale werkplaatsen naar werk beter kan. Te veel mensen blijven steken in de werkloosheid. De VDAB moet de activering van de kansengroepen intensiveren, meent het lid. Hij dringt aan op afspraken met de minister van Werk. Hij erkent wel dat niet iedereen geschikt is voor doorstroming naar de reguliere economie, maar net daarom moeten de anderen, die daar wel geschikt voor zijn, doorstromen zodat weer plaatsen vrijkomen. Daarnaast is ook doorstroming binnen de sociale economie zelf een mogelijkheid.

De sector van de sociale economie ontvangt veel overheidsgeld. Een dergelijke investering is goed, als zij verantwoord wordt met effecten inzake doorstroming en een aanbod van kwalitatieve jobs. Voor professionalisering is een goed monitoringsysteem nodig. Daarom is de fractie van de spreker ook tevreden met het streven naar een uniforme boekhouding en naar monitoring voor maatwerkbedrijven. De spreker dringt er bij de minister wel op aan de sector zo weinig mogelijk te belasten met administratieve rompslomp. Hij wil ook een concretere timing voor de aangekondigde initiatieven.

Gezien de aard van de sociale economie is het niet aangewezen dat innovatie zich daar toespitst op de verhoging van de productiviteit en daardoor op de vernietiging van jobs. Het lid pleit voor een evenwicht

met de vernieuwing van de begeleiding met het oog op doorstroming. Wat zijn de bevindingen ter zake in het HIVA-rapport? Zijn de buitenlandse voorbeelden dienstig? Het lid geeft de inschakelingcoaches als voorbeeld.

Tot slot vraagt het lid nog aandacht voor mogelijke oneerlijke concurrentie met de reguliere sector, waar men door de zware subsidiëring van de sociale economie werkgelegenheid dreigt te verliezen. Hij begrijpt wel dat dit in zekere mate onvermijdelijk is.

Een belangrijke verdienste is dat er in deze regeerperiode werk werd en wordt gemaakt van het werkingskader met decreten voor de lokale diensteneconomie en het maatwerk. Dat kader vereist een sokkelstructuur van ondersteuningsmaatregelen. Hij dringt er verder op aan dat doorstroming ook in het aangekondigde decreet maatwerkbedrijven een van de objectieven is. Welke consequenties zal het nieuwe decreet hebben op de financiering, die aan de Europese regels moet worden aangepast? Komen er beperkingen van de middelen en, zo ja, ook compensaties? Hoe zullen de Vlaamse inschakelingpremies hervormd worden? Wat is de stand van zaken voor de klaverbladen voor de financiering van de lokale diensteneconomie?

De heer *Johan Deckmyn* heeft een vraag over de campagne ter promotie van maatschappelijk verantwoord ondernemen die de minister samen met de SERV opzette. Zij werd afgesloten met een conferentie op 5 oktober 2007. Er werd wel engagement uitgedrukt maar er zijn geen echt concrete resultaten, oordeelt het lid. De vraag is hoe men die wil realiseren bij kleine bedrijven zonder te vervallen in regels en verplichtingen. Voor hen is het niet altijd eenvoudig om het onmiddellijke technische en economische belang te overstijgen. Hoge lasten en loonkosten richten hen in de eerste plaats op een positieve balans op het einde van het jaar. Hij is dan ook niet verwonderd over de schaarse resultaten bij het bedrijfsleven.

Verder is het lid het niet eens met de prioriteit die gemaakt wordt van de innovatie van processen. Die van producten lijkt hem belangrijker, gezien het verlies aan arbeid door technologische ontwikkelingen en globalisering. Hij vraagt meer uitleg. Er werd de laatste jaren ook veel geëxperimenteerd met de vernieuwing van de begeleiding, schrijft de minister in haar beleidsbrief. Is het niet voorbarig om dat te veralgemenen naar de hele sector? Moet het niet eerst geëvalueerd worden?

Een haalbaarheidsstudie over het aanbod en gebruik van lokale diensten in middelgrote treinstations van Midden-West-Vlaanderen en omgeving leerde dat

fietsbewaking gecombineerd met herstel het meest levensvatbaar leek. Maar het lid waarschuwt voor concurrentievervalsing met reguliere bedrijven, want blijkbaar blijft dit een aandachtspunt van de minister.

Op zich is het goed dat de minister streeft naar de ontwikkeling van een meetinstrument, zoals de 'social return on investment'. Investerings, ook sociale, moeten immers rationeel gebeuren en het beleid moet zijn keuzes verantwoorden.

Het lid is wel kritischer over het project M/V United in Bestuursorganen. Kansengroepen worden erin beperkt tot allochtonen. Is de aanwezigheid van andere kansengroepen in raden van bestuur niet van belang? Bovendien hoeft de raad van bestuur van een bedrijf niet een afspiegeling van de samenleving te zijn. Dat is toch geen kerntaak, wel het voeren van een goed bestuur.

De heer Deckmyn wijst erop dat ook de sociale economie een Belgische schoonmoeder heeft. Er is thans namelijk ook een federale minister. Hij pleit ervoor dat Vlaanderen de volledige bevoegdheid krijgt.

De VVSG stelde een regiehandboek op voor de lokale overheden, dat op 15 maart 2007 werd gepubliceerd. Kreeg de minister al feedback?

De fractie van de spreker stelt zich kritisch op ten opzichte van fair trade, die volgens haar veeleer politiek dan eerlijk is. Het lid waarschuwt voor de gevolgen van de promotiecampagnes van de Vlaamse overheid ten gunste van deze organisaties. Zo werden de Vlaamse koffiebranders al het slachtoffer van Max Havelaar.

Verder vraagt de heer Deckmyn toelichting bij de overheveling van vzw Pilar naar het beleidsdomein sociale economie in het kader van BBB. Wat is precies de discussie over haar rol en ondersteuning?

Mevrouw *Helga Stevens* vraagt aandacht voor de overheveling van de beschutte werkplaatsen naar de sociale economie. Er zijn inderdaad meer overeenkomsten dan verschillen met de sociale werkplaatsen en daarom is het op zich goed dat beide worden samengebracht in het geplande ontwerp over maatwerk. Het lid waarschuwt wel voor de strenge Europese regels over overheidssteun. Federale en Europese aftoetsing is aangewezen. Europa maakt wel een uitzondering voor personen met een handicap. Die doelgroep moet dan bepaald worden en net daar maken organisaties zich zorgen over, want het begrip arbeidshandicap is nu al veel ruimer en omvat bijvoorbeeld ook laaggeschoolden.

Het lid heeft vernomen dat deze bepaling nog meer zou moeten verruimd worden om in het Europese kader te kunnen werken en subsidies te mogen verlenen. Mevrouw Stevens erkent dat de ondersteuning van mensen met een handicap een nobel doel is, maar het middel lijkt haar pervers. Het begrip mag niet uitgehold worden totdat het op de duur alle langdurig werklozen en mensen met sociale problemen omvat. Zij herinnert in dat verband aan het fiasco met de parkeerkaarten.

De begrippen personen met een handicap, personen met een arbeidshandicap en mensen met een beperking worden door elkaar gebruikt. Om verwarring te vermijden is het nodig die begrippen duidelijk te omschrijven.

Men moet vermijden dat mensen met een grote en met een minder grote ondersteuningsnood dezelfde behandeling krijgen. Hoe denkt de minister dergelijke verdringing te voorkomen? Het gevaar bestaat namelijk dat werkgevers zich in regel stellen door de persoon met de kleinste handicap in dienst te nemen. Ook mensen met een ernstige handicap hebben recht op volwaardig werk.

Mevrouw Stevens vindt het jammer dat de cijfers over de evolutie van de werkzaamheidsgraad dateren van 2002. Hoe kan een juist beleid gevoerd worden zonder recente en nauwkeurige cijfers? Er wordt dan wel verwezen naar de werkzaamheidsgraad in de gezondheidsenquête maar die is van een heel andere orde dan de enquête naar arbeidskrachten (EAK). Het lid pleit ervoor om de handicaps op te nemen in de EAK zodat die cijfers als basis kunnen dienen voor een juister beleid. Op basis waarvan concludeert men dat de situatie van 2001-2002 niet verbeterd is?

De heer *Jan Laurys* bewierookt de beleidsbrief en zijn bijlagen. Dit jaar is de aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen bijzonder groot, maar men mag dit wel niet voorstellen als een onderscheid tussen goede – de sociale – en slechte – de reguliere – economie, benadrukt het lid.

De heer Laurys sluit zich vervolgens aan bij de positieve waardering van de andere commissieleden over de inspanningen inzake monitoring. Hij is het wel oneens met de conclusies die worden getrokken uit het grote aantal studenten dat de cursus sociale economie volgt. Toekomstige bedrijfsleiders komen immers niet in de eerste plaats uit politieke en sociale wetenschappen.

Het is goed dat de minister erkent dat beschutte werkplaatsen opdrachten verliezen aan lageloonlanden onder invloed van de globalisering.

Wat de innovatieve begeleidingstechnieken betreft, is hij in het bijzonder gecharmeerd door supported employment, al zijn ook de enclaves en ondernemingscontracten veelbelovend. Wel is het peterschap hem niet helemaal duidelijk.

Aansluitend bij wat hij eerder zei, waardeert hij dat de minister de SERV betreft bij de promotie. Heel goed is ook de jaarlijkse rapportering over de verhouding tussen reguliere en sociale economie. Dezelfde appreciatie heeft het lid voor de opvolging van de invoegbedrijven. Screenings kunnen leemten aantonen in de financiering.

Vervolgens informeert het lid of in de begroting rekening wordt gehouden met de verwachte verhoging van het gewaarborgd minimum maandinkomen vanaf 1 oktober 2008.

Het nieuwe eenheidsdecreet of het decreet Maatwerkbedrijven, is een grote uitdaging. De minister mag op de fractie van de spreker rekenen, al maakt het lid zich wat ongerust over de haalbaarheid om het ontwerp in 2008 klaar te hebben. De stijgende nadruk op doorstroming is belangrijk, net als de aandacht voor de terugvalpositie. De regeling moet op dat punt soepeler zijn dan de bestaande. Hij sluit zich aan bij het pleidooi voor overleg met Europa met het oog op het behoud van de huidige werkgelegenheid.

Ook regionale samenwerking lijkt hem belangrijk om concurrentie tussen sociale en beschutte werkplaatsen te vermijden. Dat is een taak voor de RESOC's.

Vervolgens pleit het lid ervoor om na te denken over de vraag of arbeidszorg een springplank of een vangnet is. Hij maakt zich ook zorgen over de financiering op lange termijn van de initiatieven in het kader van de lokale diensteneconomie.

Over het algemeen heeft het lid de indruk dat met de sokkel een vrij zware structuur wordt opgezet, terwijl efficiëntie en rendement niet altijd blijken uit de resultaten van bijvoorbeeld de startcentra, de adviesbureaus en Trividend, ook al zijn dit op zich goede instrumenten.

Bij basisallocatie 12.39 'Allerhande uitgaven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen' wordt gesproken over het Digitaal Kenniscentrum. De cofinanciering met ESF-middelen stopt in het najaar en men zal overgaan op een private financiering. Is daar al zicht op? Het lijkt de heer Laurys niet evident dat men daar gegadigden voor zal vinden.

De heer Bart *Van Malderen* is gecharmeerd door het veelvuldige gebruik van het woord evaluatie. Dat duidt tegelijk op veel activiteit en op de bereidheid de efficiëntie van maatregelen te bekijken. Een ervan is het ontwerp van decreet Maatwerkbedrijven, dat in de Europese context inderdaad een moeilijk werk is. Ook de fractie van deze spreker vraagt om de bestaande initiatieven maximaal veilig te stellen. Daarnaast moet ook gezorgd worden voor bemiddeling tussen de sociale en de beschutte werkplaatsen om botsingen op hetzelfde territorium te vermijden. Hij is het eens met de rol die de RESOC's hier kunnen spelen.

Met betrekking tot het probleem van de definitie van arbeidshandicap wijst hij erop dat de sector van de beschutte werkplaatsen veel groter is dan die van de nieuwere sociale economie, wat toch enige garanties meebrengt voor zijn toekomst. Het is verder ook goed dat er nu een decretale regeling is voor veel experimenten in het kader van de lokale diensteneconomie, maar de heer Van Malderen vraagt toch aandacht voor de restgroep. Hij beseft wel dat die kleiner wordende groep ook moeilijker onder dak te krijgen is.

Het onderdeel economie met een meerwaarde vindt het lid erg belangrijk. De overheid kan via aanbestedingen en overheidsopdrachten een rol spelen. Het is dan ook goed dat de minister dergelijke aandacht voor duurzaamheid heeft. Wat minder zichtbaar, maar zeker onmisbaar, is de aandacht voor professionalisering. De sector moet een definitieve plaats krijgen in het economische weefsel na een periode van trial-and-error. De initiatieven ten gunste van het imago van de sector zijn daarom evenzeer van belang.

Hightechbedrijven vormen de motor van de innovatie. Innovatie moet een attitude zijn die doorsijpelt in het volledige economische weefsel, inclusief de sociale economie. De spreker is ervan overtuigd dat er nog heel veel niches zijn, die het normale economische circuit vandaag niet dekt. Daar is nog ruimte voor de sociale economie zonder verdringingseffecten of valse concurrentie.

Blijkbaar is er in de projecten arbeidszorg een rotatie van 59 percent. Het is een moeilijk bemiddelbare doelgroep, waar komen ze terecht als ze uitstromen? Komen ze in een andere vorm van hulpverlening terecht? De spreker had graag wat meer uitleg gehad bij het hoge cijfer. Doorstroming is belangrijk maar geen maatstaf voor het succes van de sociale economie. Vooral in het kader van arbeidszorg dient de doorstroming gerelativeerd te worden.

De verdrievoudiging van de invoegbedrijfsprojecten verheugt de spreker. Legt de opdrogende arbeidsmarkt op termijn geen hypotheek op dat soort projecten?

Het lid benadrukt het belang van de flexibele en occasionele kinderopvang voor de lokale diensteneconomie als dubbel instrument van tewerkstelling: meer werk in de kinderopvang en meer ouders die werk kunnen zoeken.

Het regiehandboek over de lokale diensteneconomie voor lokale besturen is een goede zaak. Als de lokale besturen en de RESOC's regisseren bestaat er geen gevaar voor verdringing. Zij hebben immers de beste kijk op het lokale economische weefsel.

Bij de sociale werkplaatsen die niet de remmende voorsprong hebben van bijvoorbeeld de beschutte werkplaatsen, zijn groei en nieuwe projecten nodig. De sector moet zich voorbereiden op een voortdurend wijzigende context. Heel wat initiatieven werken zich steeds beter in hun marktniche, weze het nu groenonderhoud, kringloopactiviteiten of andere activiteiten. Zij hebben baat bij nieuwe ideeën en stimulansen van bovenaf. De energiesector kan bijvoorbeeld een belangrijke nieuwe sector zijn.

Het is goed dat het beleid inspeelt op de moeilijkheden van de beschutte werkplaatsen. De cijfers bewijzen dat de initiatieven werken. Personen met een handicap hebben recht op werk, liefst zo dicht mogelijk bij het normale economische circuit. De beschutte werkplaatsen zijn een noodzakelijke sector voor diegenen die dat niet lukt. In het arrondissement Sint-Niklaas zijn een op vijf werklozen arbeidsgehandicapt, 1229 op 6215. Het gaat overwegend over vrouwen, veel laaggeschoolden, vooral Belgen of etnisch-EU-burgers. De werkloosheid in het arrondissement daalt jaarlijks met 15 percent, bij de arbeidsgehandicapten is dat 1,5 percent. Ook in de sociale economie geldt de regel hoe dicht bij het normale economische circuit hoe minder ouderen. Dat is het beste bewijs van de grote economische behoefte. Het beleid stelt daar een breed gamma van initiatieven tegenover met complementaire doelgroepen. Het is nodig om elk talent aan te spreken, economisch maar ook maatschappelijk.

Ook de heer *Koen Van den Heuvel* ontwaart heel wat positieve elementen in de beleidsbrief en in de begroting. De bijlage met cijfergegevens is een voorbeeld voor andere beleidsbrieven. Doorstroming is belangrijk voor de sterkeren, maar anderen hebben de sociale economie nodig, zo niet lopen ze het risico op langdurige werkloosheid. Door de recente

en geplande decreten wordt de sector beter gestructureerd. De sector kijkt uit naar het decreet over de maatwerkbedrijven onder meer voor het financieringspatroon en de afbakening van de doelgroep. Het lid vraagt dan ook om er vaart achter te zetten.

Het regieboek biedt de lokale besturen, die belangrijke partners zijn, de juiste instrumenten om de sociale economie te regisseren. Het evaluatierapport over de complementariteit tussen de sociale economie en de reguliere economie verdient lof. Het vijfde positieve punt is de innovatie door de supported employment. Hij vraagt aandacht voor de juridische zekerheid ervan. Kan de minister daar al iets meer over zeggen?

De webstek stagepunt.be is een digitale wegwijzer over stageplaatsen voor studenten en voor docenten in de sociale economie. Past dat in het algemene engagement van de regering voor meer stageplaatsen? Heeft de minister overlegd met de minister van Werk? Het heeft immers geen zin de Vlamingen te overstellen met stagedatabanken of -aanspreekpunten.

De minister wil aan allerlei maatregelen zoals ecologiesteun, opleidingssteun, groeipremies het criterium van het maatschappelijk verantwoord ondernemen toevoegen. Is dat nodig? Dat verzwaart de procedures immers. Is het geen oneigenlijk gebruik van die instrumenten?

De minister wil zich via de bouwpool engageren om maatschappelijk verantwoord ondernemen te laten gelden voor de werken in Antwerpen. Voor de verlenging van de tramlijnen is dat al afgehandeld. Kan de minister de clause in de bestekken voor andere werken zoals de Oosterweelverbinding toelichten? Is dat afdwingbaar?

De week van de sociale economie komt er volgens de minister alleen als dat op federaal niveau ook gebeurt. Waarom wil de minister wachten op een federaal initiatief?

Is Instant A+ beperkt tot de Antwerpse regio? De werkgelegenheid bij ouderen is in vergelijking met de rest van Europa laag. Gezien de arbeidsmarktkrapte is het goed die groep dicht bij de arbeidsmarkt te houden.

Bij basisallocatie 34.04, subsidies aan de beschutte werkplaatsen, zegt de toelichting dat de niet-gesplitste kredieten stijgen van 196 miljoen euro naar 199,7 miljoen euro. Als alle maatregelen onder meer het maandelijks loonsupplement opgeteld worden, is de stijging groter. Kan de minister dat verduidelijken?

Kan ze nagaan of ze de beloftes met die stijging kan waarmaken?

Minister *Kathleen Van Brempt* beantwoordt vervolgens de vragen van de leden.

Ze zegt dat de betere cijfergegevens vooral de verdienste van de administratie en de ondersteunende diensten zijn. De cijfers illustreren de groeiende efficiëntie en professionalisering van deze relatief jonge sector.

De doorstromingscijfers maken een voortdurende kritische evaluatie mogelijk. Doorstroming is inderdaad te nuanceren. Een niet onbelangrijk deel van de doelgroep kan nog niet en zal misschien wel nooit een reguliere job aankunnen. Een ander deel kan dat wel met bijkomende steun of extra subsidies. De minister overlegt daarover geregeld met de minister van Werk. Het eenheidsdecreet wordt daarbij van groot belang. De sociale economie werkt goed samen met de VDAB. Die zorgt voor de toeleiding, maar ook voor de doorstroming. Het eenheidsdecreet zal zeker een nog betere samenwerking tot stand brengen.

De minister verklaart dat de sector zelf prefereert dat het eenheidsdecreet in de toekomst de naam decreet Maatwerkbedrijven zal dragen. Ze stelt echter dat ze blijft zoeken naar een nog betere titel.

De opmerkingen van de commissieleden ter zake raken vaak aan de onopgeloste punten. De vraag om een strakke timing is terecht. De komende weken en maanden moeten knopen doorgemaakt worden of het zal niet meer voor deze regeerperiode zijn. Er zijn echter nog tal van knelpunten. Een ervan is de nauwkeurige omschrijving van de doelgroep. Het samen bekijken van de sociale en de beschutte sector vergt een brede omschrijving van die doelgroep. De criteria voor de beschutte werkplaatsen zijn nauwkeurig omschreven. Bij de sociale werkplaatsen zijn er ook wel criteria, maar is er toch meer ruimte voor een gepersonaliseerde beoordeling. Er is veel te zeggen voor een ruime doelgroep arbeidsgehandicapten als er flexibel rekening gehouden kan worden met verschillen.

Zo kunnen subsidies afhangen van de afstand tot de arbeidsmarkt, de graad van de handicap enzovoort. Dat is het ideaalbeeld, het is moeilijk om dat om te zetten in de praktijk. De minister kan dus zeker de doelgroep van de arbeidsgehandicapten verantwoorden. Europa eist terecht dat die doelgroep strikt

gedefinieerd wordt, maar de subsidies moeten kunnen variëren.

De minister zal zeker zorgen voor een goede Europese afstemming. Er komen geen decreten die de toets van Europa niet kunnen doorstaan. De minister wil de sector niet in gevaar brengen. Ook de afstemming met het federale niveau is voor haar evident. Minstens even belangrijk is een afstemming met het beleidsterrein werk onder andere voor de hervormingen in het kader van de inschakelingspremies. Het is de bedoeling om het Maatwerkdecreet en de hervormingen van minister Vandenbroucke naadloos in elkaar te laten overgaan. Alle partners zijn het eens, dus er kan vooruitgang worden geboekt.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen oogst kritische, licht cynische maar ook constructieve opmerkingen. De minister interpreteert sociale economie breed, maar de sector mag het reguliere circuit niet met de vinger wijzen. De sociale economie is goed in alles wat met mensen en arbeid te maken heeft, maar is niet altijd koploper voor de andere aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat is de reden waarom er ondersteunende acties komen onder meer voor kmo's. Het is niet de bedoeling om de bedrijven te verplichten. Kmo's kunnen hun bedrijf vrijwillig laten scannen op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Op basis daarvan wordt er een actieplan op maat opgesteld. Alleen bedrijven die van het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen overtuigd zijn, zullen deelnemen.

De minister wil dat de regering vooral in eigen boezem kijkt. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is ook een zaak van de overheid, in die zin zijn alle ministers erbij betrokken. Ze heeft het voorbeeld van Nederland gegeven. Ook de overheid moet, als marktspeler, de evolutie van de economie naar meer ecologie en arbeidskwaliteit steunen. De opmerkingen van de heer Laurys daarover zijn terecht. Het is vooral de bedoeling om de managers en ingenieurs van morgen te doordringen van het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het project M/V United in Bestuursorganen is een project van Voka. Voka is er meer en meer van overtuigd dat een divers samengesteld bedrijf met in het verlengde daarvan een gemengde raad van bestuur beter functioneert. Met datzelfde argument verklaart de personeelsmanager van Janssen Pharmaceutica NV de positieve acties op alle bedrijfsniveaus. De bedrijven zijn dus zelf vragende partij voor dergelijke initiatieven. Positieve actie gaat niet alleen over vrou-

wen of allochtonen maar wel over diversiteit in de meest brede betekenis van het woord.

De minister heeft wel degelijk oog voor de concurrentiepositie van de sociale economie. Bij de fietspunten gaat het om de bewaking van de fietsstallingen en kleine onderhoudswerken om ervoor te zorgen dat gebruikers van de stalling veilig naar huis kunnen. Het gaat nooit om grondig onderhoud en is dus geen concurrentievervalsing. Dat wordt echter continu geëvalueerd.

Omtrent het minimumloon zegt de minister dat dat geldt voor de eerste en de tweede opstap.

Het is de bedoeling om arbeidszorg in 2008 te verankeren in de sociale economie. De komende maanden moeten dienaangaande knopen doorgehakt worden. Het concept arbeidszorg van de sociale economie verschilt van het welzijnsconcept. Arbeidszorg in de sociale economie is altijd gericht op werk. In die zin is het een springplank en geen vangnet. Arbeidszorg in de sociale economie is geen therapie zoals het in welzijn wel kan zijn. Het gaat om een moeilijke doelgroep die wel de potentie van doorstroming heeft, in dit geval in eerste instantie naar de sociale economie. De minister kan niet vooruitlopen op de afbakening van het concept, maar het zal gebaseerd zijn op dat uitgangspunt.

Er is bij de arbeidszorg veel verloop. Intuïtief denkt de minister dat het geen doorstroming is naar de reguliere economie, maar ze zal dat laten natrekken. Vaak verzeilen de mensen terug in de hulpverlening of in de werkloosheid. Voor die laatste groep zijn er wel cijfers, maar mensen in de hulpverlening zijn moeilijker in kaart te brengen.

De regeringsleden delen de verantwoordelijkheid voor de lokale diensteneconomie. Het nadeel is dat de ministers elk hun prioriteiten kunnen leggen, maar er zijn ook veel voordelen aan verbonden. Die situatie is eigen aan de klaverbladfinanciering.

Er zijn inderdaad te veel ondersteuningsstructuren of ze zouden in ieder geval meer kunnen doen met hun budgetten. Daaraan wordt nu gewerkt. Het is geen gemakkelijke discussie maar de boodschap is doorgedrongen. Het nieuwe besluit over de ondersteuningsstructuren heeft als doelstelling om onder meer de startcentra veel meer minimeisen voor financiering op te leggen. Ook een verruiming van hun opdrachten zit erin.

De ESF-financiering van de digitale kenniscentra loopt inderdaad ten einde maar het is de bedoeling

om de bestaande financiering te behouden, met dus zowel de middelen van de beleidsdomeinen Economie en Werk als de ESF-middelen en private middelen.

Invoegprojecten bieden veel bedrijven de mogelijkheid om met kansengroepen te werken. De erkenningen van invoegprojecten lopen vlot, maar de bedrijven stoten op de beperkingen van de arbeidsmarkt. De toeleiding moet dus verbeteren.

De sociale werkplaatsen zoeken het vaak in klassieke uitbreidingen. Dat heeft te maken met de werkdruk. Het is echter ook nodig om ruimte te geven aan het ontwikkelen van nieuwe niches. De sociale economie moet inspelen op politieke prioriteiten, de energiesnoeiërs en de fietspunten zijn daar goede voorbeelden van. Het is echter ook belangrijk innovatie te steunen.

Om overlappingsen met de nieuwe website van VOSEC te vermijden, is een goed contact met de minister van Werk en Onderwijs nodig.

De minister is niet bevoegd om criteria voor maatschappelijk verantwoord ondernemen toe te voegen aan algemene steunmaatregelen, maar is er wel voorstander van. Minister Moerman was dat trouwens ook, met de nieuwe minister heeft minister Van Brempt daarover nog niet gesproken. Zeker op ecologisch vlak heeft minister Moerman terecht initiatieven genomen.

De bouwpool is de motor achter het nieuwe concept Antwerk. De eerste doelstelling is het proefproject voor de tramverlenging Deurne-Wijnegem. De minister acht de tijd niet rijp om de Oosterweelverbinding erbij te betrekken. Het project is een pilootproject in die zin dat alle aspecten nieuw zijn. Onder meer wordt nagegaan hoe dergelijke bepalingen in de bestekken gevoegd kunnen worden zonder de Europese regels te overtreden. Er staat een engagement in het bestek. De verschillende consortia hebben ingetekend. De minister wacht de biedingen nu af.

Vlaanderen heeft altijd met eigen initiatieven deelgenomen aan de federale week van de sociale economie. In de sociale economie zal de federale overheid altijd een belangrijke partner blijven omdat ze de loonkost mee subsidieert en de sociale zekerheid in handen heeft. Eigenlijk is het federale niveau niet bevoegd voor sociale economie, maar als het extra middelen wil investeren houdt Vlaanderen dat niet tegen.

Instant A+ is gestart in Antwerpen. De minister verwacht dat het project succes zal oogsten en dat het dus snel zal uitbreiden.

De minister zal het rapport van het HIVA over supported employment aan de commissieleden bezorgen.

De *voorzitter* overloopt de documenten en roemt hun duidelijkheid. Het Rekenhof vindt het beter om de subsidies voor de lokale diensteneconomie naar een andere basisallocatie over te hevelen. De basisallocatie voor de lokale diensteneconomie zou daarenboven ook voor maatschappelijk verantwoord ondernemen gelden. De voorzitter neemt aan dat de regering nog antwoord zal geven op de opmerkingen van het Rekenhof.

De heer *Jan Laurys* merkt ten slotte nog enkele fouten in de toelichting bij de begroting op. Op pagina 1134 bijvoorbeeld ziet men dat de cijfers in de commentaar op de tewerkstellingsprogramma's niet altijd overeenkomen met de lijsten elders. Verder staat in de begrotingscontrole 2007 bij de niet-gesplitste kredieten een totaal van 280.943.000 euro, terwijl hij bij optelling op 275.349.000 euro uitkomt. Dat verschil speelt ook een rol in het groeipad. In de overzichtstabel met de verrekeringen wordt ook ergens gesproken over 300.000 euro terwijl de toelichting bij de betreffende basisallocatie 700.000 euro vermeldt (pagina 1138). Het lid vraagt om dit na te kijken.

Na nazicht kan de minister de volgende correcties melden:

In de toelichting per basisallocatie werd per vergissing bij basisallocatie JE 01.90 B 'Uitgaven in het kader van de sociale economie' als VRK voor 2007 700 vermeld, terwijl dit 300 moet zijn.

Bij basisallocatie JE 52.11 C 'Nationale Loterijmiddelen' werd per vergissing als kredietsoort GVK vermeld in plaats van NGK. Tevens werd bij deze basisallocatie voor 2008 het niet-geïndexeerd krediet vermeld in plaats van het geïndexeerd krediet.

Voor het overige blijken de opgegeven cijfers correct. De verschillen tussen wat wordt vermeld in de memorie van toelichting en wat tijdens de bespreking werd gesteld zijn te wijten aan een andere wijze van samenvoegen van de budgetten en door kredieten die éénmalig werden toegekend in het begrotingsjaar 2007.

IV. INDICATIEVE STEMMING

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen bij 5 onthoudingen, voor wat de bevoegdheden van de ministers Ceysens en Van Brempt betreft, en met 10 stemmen tegen 5, voor wat de bevoegdheden van minister Vandenbroucke betreft.

De verslaggevers,

Agnes BRUYNINCKX
Annick DE RIDDER
Johan DECKMYN
Koen VAN DEN HEUVEL

De voorzitter,

Trees MERCKX-
VAN-GOEY

BIJLAGE:
Lijst van afkortingen

LIJST VAN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse dienst voor arbeidsbemiddeling
ba	Basisallocatie
BAN	Business Angel Netwerk
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
bbp	Bruto binnenlands product
BBRP	Bruto Binnenlands Regionaal Product
BEA	Budget voor Economisch Advies
BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BND	Buurt- en Nabijheidsdienst
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
BW	Beschutte Werkplaatsen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBO	Centrum voor Beroepsopleiding voor personen met een handicap
CIP	Europees Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie
CSR	Communautaire Strategische richtsnoeren
DAC	Derde Arbeidscircuit
DKC MVO	Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
DNB	Distributienetbeheerder
EAK	Enquête arbeidskrachten
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ERAnet	European Research Area Networks
ERSV	Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden
ESCO	Energy Saving Company
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EVC	Elders Verworven Competenties
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FDI	Foreign Direct Investment (directe buitenlandse investeringen)
FIT	Flanders Investment & Trade, het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
Flanders DC	Flanders District of Creativity
FOD	Federale Overheidsdienst
FOREM	Waalse dienst voor arbeidsbemiddeling
FvB	Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid
GATS	General Agreement on Trade in Services
Gesco	Gesubsidieerde contractuelen
GFR	Geïntegreerde financieringsraad
GIBO	Gespecialiseerde Individuele Beroepsopleiding
HIVA	Hoger Instituut Voor de Arbeid
IBO	Individuele Beroepsopleiding
IFC	International Finance Corporation
IMF	Internationaal Monetair Fonds
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
IRES	Institut des Recherches Economiques et Sociales
ISO	International Standards Organization
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
IWT	Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
KBN	Koepel Buurt- en Nabijheidsdiensten
KKP	Koopkrachtpariteit
kmo	Kleine en middelgrote ondernemingen
KVK	Koepel voor Vlaamse Kringloopcentra
MeMo	Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen

MKB	Middelgrote en Kleine Bedrijven
MMPP	Medische, Mentale, Psychologische of Psychiatrische Problematiek
MVO	Maatschappelijk en Verantwoord Ondernemen
NFTE	Network for Training Entrepreneurship
ngo	Niet-Gouvernementele Organisatie
NRC	Non Recurring Cost
NSRK	Nationaal Referentiekader
NWWZ	Niet Werkende Werkzoekende
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PMV	Participatie Maatschappij Vlaanderen
ppt.	Procentpunten
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch Overlegcomité
RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
SERR	Sociaal-Economische Raad van de Regio
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SINE	Sociale Inschakelingseconomie: federale maatregel voor activering langdurig werklozen
SROI	Social Return On Investment
SW	Sociale Werkplaatsen
SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming Syntra
TATF	Technical Assistance Trust Fund Program
UAMS	Universiteit Antwerpen Management School
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAIS	Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VINNOF	Vlaams Innovatiefonds
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VIP	Vlaamse Inschakelingpremie
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VLAB	Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen
VLAJO	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLAO	Vlaams Agentschap Ondernemen
VLEV	Vlaams Economisch Vertegenwoordiger
Voka	Vlaamse Werkgeversorganisatiekamers van koophandel
VOMEC	Vlaams Overlegplatform Meerwaarde Economie
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VOSEC	Vlaams Overlegplatform Sociale Economie & Meerwaardeneconomie
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VSA WSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
VTE	Voltijds Equivalenten
VVSG	De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WEP+	Werkervaringsprojecten
WSE	Werk en Sociale Economie
WTO	Wereldhandelsorganisatie
